

**Akademie múzických umění v Praze
Hudební a taneční fakulta**

Hudební umění
Housle

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Uplatnění houslisty na trhu práce

Radek Blahuš

Vedoucí práce: prof. Jindřich Pazdera
Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, červen 2023

**The Academy of Performing Arts in Prague
Music and Dance Faculty**

Art of Music
Violin

MASTER'S THESIS

The employment of a violinist in the job market

Radek Blahuš

Thesis supervisor: prof. Jindřich Pazdera
Academic title: MgA.

Prague, June 2023

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci s názvem

Uplatnění houslisty na trhu práce

vypracoval samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne .....

.....

Radek Blahuš, podpis

Poděkování

Dovolte mi, abych vyjádřil svou vděčnost profesoru Jindřichu Pazderovi, mému vedoucímu práce, za jeho pomoc při její realizaci a za celých pět let pedagogického vedení během mého studia. Také bych rád poděkoval Bc. Marii Vahalové, prof. PhDr. Jiřímu Štilcovi, CSc., Evě Blahušové, MSci., JUDr. Romaně Hofmannové a Kateřině Žákové za jejich pomoc a cenné informace při zhotovení práce. A samozřejmě bych chtěl vyjádřit vděčnost svým rodičům za jejich podporu při absolvování všech mých studií, které mi umožnili.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje na povědomí umělců, zejména houslistů, o právních a souvisejících otázkách týkajících se jejich pracovního uplatnění v ČR. Práce se zabývá analýzou pracovněprávních záležitostí, které umělci vykonávají při své činnosti: na koncertech, při výuce, vytváření záznamů aj. Cílem je poskytnout čtenářům základní informace o pracovním prostředí houslistů v České republice, včetně možností zaměstnání a samostatného podnikání. Dále se práce zabývá vývojem houslistického vzdělávání, uměleckými možnostmi veřejného a nestátního sektoru a právními aspekty spojenými s prací umělce. Výzkum se zaměřuje na pracovněprávní a ekonomické znalosti houslistů a jejich povědomí o těchto otázkách. Autor vychází z vlastních zkušeností a postojů získaných během jeho praxe. Důraz je kladen na důležitost těchto informací pro umělce, aby se vyhnuli případným finančním sankcím a problémům ve své kariéře.

Abstract

This master's thesis focuses on artists' awareness, particularly violinists, of legal and related issues concerning their employment in the Czech Republic. The thesis examines the analysis of labor law matters that artists engage in during their activities, such as concerts, teaching, audio recording, and others. The aim is to provide readers with basic information about the working environment of violinists in the Czech Republic, including employment opportunities and self-employment. Furthermore, the thesis addresses development of violin education, artistic opportunities in both public and private sectors, and legal aspects associated with the artist's work. The research focuses on the labor law and economic knowledge of violinists and their awareness of these issues. The author draws upon personal experiences and perspectives gained during their practice. Emphasis is put on the importance of having the knowledge of this topic especially as an artist to avoid potential financial penalties and career problems.

Obsah

1	Úvod	1
2	Vývoj houslisty	2
2.1	Studium na základní umělecké škole	2
2.2	Vzdělání získané na konzervatoři	3
2.3	Vývoj houslisty na akademii.....	4
3	Uplatnění houslisty jako zaměstnance	7
3.1	Základní vymezení pojmů a pracovněprávních vztahů zaměstnance k zaměstnavateli	7
3.1.1	Zaměstnanec a zaměstnavatel.....	7
3.1.2	Povinné odvody ze závislé činnosti	9
3.2	Houslista jako zaměstnanec v regionálním školství.....	12
3.3	Houslista jako zaměstnanec ve vysokém školství.....	16
3.4	Uplatnění houslisty jako zaměstnance v orchestru	16
4	Uplatnění houslisty jako OSVČ	18
4.1	Samostatná výdělečná činnost houslisty jako výkonného umělce dle autorského zákona	18
4.2	Samostatná výdělečná činnost houslisty dle živnostenského zákona jako producenta	19
4.3	Povinnosti OSVČ v obou případech	19
4.3.1	Povinnost OSVČ k finanční správě	20
4.3.2	Povinnost OSVČ k veřejnému zdravotnímu pojištění	21
4.3.3	Povinnost OSVČ k sociálnímu pojištění	23
5	Srovnání postavení houslisty jako OSVČ a zaměstnance – výhody a nevýhody	25
5.1	Rozdíly při daňové povinnosti	25
5.2	Rozdíly při sociálním zabezpečení	26
5.3	Shrnutí rozdílů mezi OSVČ houslistou a zaměstnancem	27
6	Prezentace houslisty jako výkonného umělce	28
6.1	Pořízení audionahrávky	28
6.2	Prezentace houslisty formou audiovizuálního díla a CD nosiče	30
6.3	Prezentace houslisty na internetu	31

6.4	Využití fundraisingu při prezentaci.....	33
7	Obecně prospěšná činnost.....	34
7.1	Výhody spolku v rámci umělecké činnosti oproti OSVČ.....	35
8	Výzkumná část.....	36
9	Závěr.....	48
10	Seznam použitých zdrojů	50

Seznam použitého označování a zkratk

- AVD – audiovizuální dílo (například hudební videoklip)
- AZ – zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
- DPČ – dohoda o pracovní činnosti
- DPP – dohoda o provedení práce
- FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb
- HPP – hlavní pracovní poměr
- IČO – identifikační číslo osoby
- MŠMT – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
- OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům autorským z. s.
- PR – public relations
- RVP – rámcový vzdělávací program
- SDEU – Soudní dvůr Evropské unie
- ŠVP – školní vzdělávací program
- ZUŠ – základní umělecká škola

1 Úvod

Velmi často se setkáváme s právními a jimi souvisejícími neznalostmi v pracovních uplatněních houslistů a obecně umělců. Jakou činnost ve skutečnosti konáme, když například hrajeme na koncertě, učíme nebo pořizujeme audiovizuální záznam? V následující diplomové práci rozeberu možnosti uplatnění houslistů v různých pracovních pozicích, přičemž je možné překlenovat poznatky všeobecně i na jiné umělecké funkce hudebníků. Práce si klade za cíl vyjasnit a obeznámit čtenáře o základních faktech ohledně jeho umístění na pracovním trhu v ČR, činnostech souvisejících s výkonem práce a jeho povinnostech.

Dnes je možnost uplatnění houslisty na trhu práce plně závislá na úrovni jeho vzdělání, profesionální úrovni a schopnostech. Proto nejprve práce odkáže na vývoj houslisty v českém školství a popíše možnosti uměleckého vzdělávání v České republice. Na trhu práce jsou v zásadě dvě možnosti uplatnění houslisty. Po ukončení studia je možnost uplatnění v zaměstnání nebo vykonávání samostatné výdělečné činnosti. Tyto pracovní oblasti detailně rozeberu z pohledu činností nabízených trhem práce, pracovně právních záležitostí, ekonomických aspektů a povinností souvisejících s výkonem práce.

S uměleckou činností houslisty je spojena taktéž obecně prospěšná činnost v nestátně neziskovém sektoru. Práce bude věnovat pozornost i této oblasti v samotném závěru.

V neposlední řadě však bude zpracován průzkum pracovněprávních či ekonomických znalostí u houslistů, které práce zmiňuje. Otázky k vyhodnocení průzkumu byly kladeny umělcům houslistům budoucím i houslistům profesionálním. Cílem průzkumu bylo zjistit znalost či neznalost této problematiky u houslistů.

Od roku 2018 se zmíněnou problematikou v diplomové práci osobně zabývám přímou fyzickou i teoretickou praxí, a tudíž se v textu odrazí mé dosavadní zkušenosti a postoje.

Neznalost těchto informací může být totiž pro umělce kritickou chybou, z níž mohou plynout případné finanční postihy.

2 Vývoj houslisty

V České republice neexistuje žádné speciální právní postavení pro houslisty. Neexistuje žádné právní nařízení, které by vyžadovalo povolení, evidence nebo jakoukoliv organizaci jejich zaměstnání na trhu práce. Jak již bylo zmíněno v úvodním textu, uplatnění houslisty na trhu práce je zcela závislé na jeho vzdělání, schopnostech a profesionální úrovni. V podstatě existují dvě možnosti uplatnění houslisty: zaměstnanecký poměr nebo samostatná výdělečná činnost. Předtím než vysvětlíme, jak funguje houslista v těchto dvou oblastech, je třeba nejprve popsat vzdělávací proces vedoucí k dosažení profesionální úrovně houslisty. Vzdělávání houslisty lze rozdělit do dvou kategorií, stejně jako možnosti jeho uplatnění. Nejprve se bude text zabývat edukačním procesem v uměleckých školách regionálního školství a následně ve vysokoškolském uměleckém vzdělávání. V obou případech se jedná o vzdělávací proces v rámci českého uměleckého školství. Nejprve se podkapitoly zaměří na výuku v základních uměleckých školách, následně na konzervatořích, a nakonec na akademiích.

2.1 Studium na základní umělecké škole

Zpracováno podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

První etapou získání uměleckého vzdělání je absolvování edukačního procesu v rámci základní umělecké školy. Podle ustanovení § 109 mají tyto instituce za úkol poskytovat základní umělecké vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech. Základní umělecká škola (dále jen ZUŠ) připravuje žáky na další studium středních škol s uměleckým zaměřením, konzervatoře, nebo na školy vysoké s uměleckými či pedagogicky akreditovanými programy (§ 109). Studium ZUŠ je organizováno do kategorie přípravného studia, základního studia prvního a druhého stupně, studia s rozšířeným počtem hodin nebo dokonce studia pro dospělé (§ 109). Stejně jako tomu je u veškerého základního školství podle § 4, i na ZUŠ je studium plněno na základě vydávaného předpisu Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) zvaného rámcový vzdělávací program (dále jen RVP). V našem případě konkrétně RVP pro základní umělecké vzdělávání, část D, číslo 6.3.2 o vzdělávacím zaměřením ve hře na smyčcové nástroje. Ten rozděluje základní umělecké vzdělání do stupňů a očekávaných výstupů podle délky absolvovaného studia.

První stupeň trvá celkem sedm let a je rozdělen do dvou etap. Po třech letech první etapy studia se očekává, že žák bude schopen předvést na housle základní návyky a dovednosti spočívající ve správném držení těla, nástroje a koordinace pravé a levé ruky. Žák je v této fázi schopen na základě RVP ovládat základní techniku v prstech i na smyčci. Umí se orientovat v jednoduchých hudebních útvarech notového zápisu, užívá elementární výrazové prostředky

a dokáže naslouchat svému druhému spoluhráči. Dle svých rozvinutých schopností interpretuje skladbu z paměti. (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*, 2010; dostupné z: *MSMT.cz* [online; cit. 2023-06-18])

Druhou etapu studia finalizuje žák dle RVP na prvním stupni po dalších čtyřech letech. V této fázi dokáže využít složitých smyků, barevných a dynamických možností tónu. Novou schopností žáka je orientace ve vyšších polohách houslí, aplikace dvojhmatů, orientace v zápise autorských skladeb, jejich členění, určit tóninu, melodii a jejich vztahy navzájem; rozezná stylová hudební období pod vedením učitele a rozvíjí svou hudební představu; dokáže samostatně nastudovat složitější skladbu nebo se účastní hry ve větších hudebních uskupeních, orchestrech či souborech. Po prvním stupni studia může žák navázat studiem stupně druhého o délce trvání dalších čtyř let. Po jeho absolvování žák rozvine schopnosti ve využití širokého spektra smyků a volného pohybu levé ruky po hmatníku. Dle RVP má být žák schopen samostatně navrhnout prstoklady, smyky či hudebně-výrazové prostředky nejen při nácvičce, ale i u předvedení hudebních děl. Stejně tak má být osamostatněno vyjádření kvalitního tónu a jeho barvy. Samostatnost převedená ze strany pedagoga na žáka má být v tomto cyklu uplatněna zcela ve všech doposud zmíněných dovednostech, kterých je houslista schopen při studiu dosáhnout. (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*, 2010; dostupné z: *MSMT.cz* [online; cit. 2023-06-18])

Na základě těchto předepsaných rámcových vzdělávacích programů pak každá základní umělecká škola stanovuje dle § 5 školského zákona svůj tzv. školní vzdělávací program (dále jen ŠVP), který detailněji specifikuje obsah vzdělávání jednotlivých programů. Takový ŠVP musí být v souladu s RVP.

2.2 Vzdělání získané na konzervatoři

Zpracováno podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

Dle § 86 školského zákona jsou konzervatoře dalším možným pokračováním vzdělání houslisty, které navazuje na studium základní umělecké. Tato instituce středního vzdělání regionálního školství s maturitní zkouškou, potažmo studiem vyšším odborným, nabízí další rozvoj schopností houslisty pro výkon náročných uměleckých nebo umělecko-pedagogických činností v možnost následného pracovního uplatnění. Dále také předpokládá základ pro plnoprávný občanský a osobní život. (§ 86 - § 87)

Přijímací řízení na konzervatoř stanovené ředitelem houslista vykoná způsobem talentové zkoušky. Takový zájemce se však může o studium ucházet až po zdárném absolvování povinné školní docházky (§ 88).

Možné stupně dosaženého vzdělání na konzervatořích dělíme v zásadě na dva pilíře. Po obvyklých čtyřech letech studia dosáhne student středního vzdělání se státní maturitní zkouškou. V rámci této zkoušky je zpravidla součástí požadovaný interpretační výkon houslisty. Následně může student navázat studiem vyšším odborným v délce trvání obvykle dvou let studia. Podmínkou přijetí do vyššího odborného vzdělání na základě § 93 školského zákona je však splnění maturitní zkoušky a dále rozhodnutí ředitele školy.

Účelem tohoto studia je získat příslušné znalosti, které jsou následně ověřeny komplexní odbornou zkouškou, jejíž částí stanovuje RVP programu oboru označeného jako 82 – 44 – P01 *Hudba*, pro získání absolutoria. Zkouška je složena z předmětů teoretických, praktických (formou absolventského interpretačního výkonu), cizího jazyka, absolventské práce s jejím obhájením a v neposlední řadě zpravidla umělecko-pedagogické přípravy k získání pedagogického minima. RVP tohoto studijního programu stanovuje na základě nabytí odborných kompetencí cíle kvalitního výkonu umělecké činnosti, ekonomického gramotného jednání¹, bezpečnosti práce, znalost základních povinností a souvislostí s profesí výkonného umělce a umělecko-pedagogické činnosti. (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání (Hudba)*, 2010; dostupné z: zpd.nuov.cz [online; cit. 2023-06-18])

Stejně jako na základních uměleckých školách i konzervatoře na základě RVP vydávaného MŠMT disponují svým ŠVP (§ 5).

2.3 Vývoj houslisty na akademii

Zpracováno podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a o doplnění dalších zákonů.

Poslední metou možnosti rozvíjení schopností a dovedností houslisty, pro co nejlepší výkon činnosti, je studium na akademii. V souladu s ustanovením § 1 zákona mají vysoké školy obecně povinnost podporovat kulturní, vědecký, sociální a ekonomický rozvoj. Konkrétně v rámci svého vzdělávacího programu vysoká škola nabízí akreditované obory. V našem případě program určený pro studium hry na housle.

---

¹ O ekonomickém gramotném jednání, respektive o jeho úrovni u houslistů, pojednává práce v závěru.

Houslista může dosáhnout celkem tří úrovní vzdělání ve svém akreditovaném studijním programu. Mluvíme v tomto případě o programu bakalářském, magisterském a doktorském (§ 45 - § 47). Jako příklad vývoje houslisty ve vysokém učení uvedu studium na Akademii múzických umění v Praze.

Akreditovaný program bakalářského studia houslí na Hudební akademii múzických umění v Praze definuje svou náplň především v dalším rozvoji houslistových dovedností z předešlého stupně doposud nabyté úrovně. Zejména pak směřuje pozornost na interpretaci houslové tvorby počínaje barokem až po současnost. Neopominutelnou část studia věnuje program směrem ke komorní hře a rozšíření metodických a pedagogických zkušeností. Na základě tohoto studia je houslista schopen přednesu na vysoké úrovni, má přehled v různých kompozičních stylech, může se uplatnit de facto v jakémkoliv odvětví, které bude následně zmíněno v této diplomové práci. Je schopen objektivní a konstruktivní argumentace záležitostí týkajících se jeho oboru a v oblastech s nimi souvisejících. (Akademie múzických umění v Praze. *Strunné nástroje – Housle (Bakalářský)*, 2023; dostupné z: hamu.cz [online; cit. 2023-06-18])

V navazujícím magisterském studiu má student možnost na téže akademii dále prohloubit zmíněné znalosti nabyté studiem bakalářského programu. Houslista v této fázi disponuje spolehlivou houslovou technikou. Obecně se v magisterském programu klade důraz na českou hudební tradici v komorní hře. Profilem absolventa je zařazení se mezi generaci mladých umělců a osobnosti české hudební i mezinárodní scény. Kromě uplatnění jakožto výkonného umělce se student profiluje též jako pedagog uměleckého regionálního či vysokého školství. (Akademie múzických umění v Praze. *Strunné nástroje – Housle (Navazující magisterský)*, 2023; dostupné z: hamu.cz [online; cit. 2023-06-18])

Nejvyšší možné dosažené vzdělání lze získat studiem doktorského programu. V rámci Hudební akademie múzických umění si klade doktorský program nazvaný *interpretace a teorie interpretace* za cíl další rozvoj doposud získaných houslových dovedností s důrazem kladeným na vlastní vyspělý umělecký názor. Ten je uplatňován především v jednotlivých předmětech činnosti doktoranda. Zejména pak v oblasti badatelské nebo výzkumné, které jsou nadále propojeny s uměleckou praxí studenta. Předmětem činnosti studenta je taktéž práce s granty a prezentace svých realizovaných projektů. Studiem získá doktorand taktéž kvalifikaci v oblasti pedagogické činnosti ve specializaci zaměřené na velmi vybranou část školního spektra určenou převážně pro vyučování na vysokých školách. Svě znalosti kvalifikuje v oblastech interpretace a jejích souvislostech spojené s teorií a praxí, ve které má absolvent studia široký přehled mezinárodního dosahu. Orientuje se v současných interpretačních trendech a inovacích, na které v rámci své odborné způsobilosti dokáže objektivně reagovat.

Dokáže své poznatky odborně publikovat v člancích a často se uplatní jako vysoce kvalifikovaný pedagog, převážně ve vysokém školství. Dokáže reagovat písemně i verbálně o odborných poznatcích svého zaměření v cizím jazyce. Myslí kriticky, umí vyhledávat a řešit grantová řízení k získání pro financování své odborné činnosti, s níž jsou spojeny výrazné náklady. (Akademie múzických umění v Praze. *Interpretace a teorie interpretace (Doktorský)*, 2023; dostupné z: hamu.cz [online; cit. 2023-06-18])

3 Uplatnění houslisty jako zaměstnance

V předchozím textu bylo zmíněno, že uplatnění profesionálního houslisty na trhu práce můžeme rozdělit de facto na dvě kategorie. Nyní podrobně text uvádí uplatnění houslisty v pozici zaměstnance, tedy v roli pracovníka jako závisle činného k zaměstnavateli. Zprvu bude vysvětleno základní vymezení pojmu zaměstnanec a s ním související pracovní právní vztahy spolu s jeho povinnostmi. Následně bude vysvětleno možné uplatnění v institucích, kde houslista pracuje v pozici zaměstnance. Těmito institucemi jsou myšleny pouze ty, které přímo souvisejí s předmětem výkonu činnosti houslisty a činnostmi souvisejícími s jeho znalostmi a dovednostmi získaných při uměleckém vzdělávání.

3.1 Základní vymezení pojmů a pracovní právních vztahů zaměstnance k zaměstnavateli

3.1.1 Zaměstnanec a zaměstnavatel

Zpracováno podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Pokud se houslista rozhodne zaměstnat, začne vykonávat tzv. závislou činnost ve vztahu podřízeného zaměstnance k nadřízenému zaměstnavateli (§ 2). Výkon závislé pracovní činnosti koná zaměstnanec jménem zaměstnavatele dle jeho pokynů a koná tak práci osobně (§ 2). Tu provádí na základě pracovní smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem za mzdu, plat či odměnu (§ 109) na náklady a odpovědnost zaměstnavatele v pracovní době vymezené zaměstnavatelem a na jím určeném pracovišti (§ 2). V působnosti zaměstnavatele je výběr fyzické osoby jakožto uchazeče do pozice zaměstnance na základě jeho kvalifikace, což je nezbytný požadavek předem vymezený zaměstnavatelem (§ 30).

3.1.1.1 Pracovní právní vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem s body souvisejícími

Zpracováno podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Prvním a základním typem pracovní právního vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem je pracovní smlouva o hlavním pracovním poměru (§ 3). Zaměstnanec na základě pracovní smlouvy koná svou práci na místě dohodnutého pracoviště v rozsahu stanovené pracovní doby (§ 2). Podle zákoníku práce odpovídá pracovní doba (plný úvazek) 40 hodinám týdně, 8 hodinám denně v rámci jednoho pracovního dne (Část čtvrtá – Pracovní doba a doba odpočinku). Ta je dále upravena po dohodě uvedené ve smlouvě dle druhu a charakteru práce.

Práce je vykonávána zpravidla ve dnech pracovních. Pokud do pracovního dne zasáhne státní svátek, má pracovník právo na náhradu ve výši průměrného platu nebo mzdy. (Část čtvrtá – Pracovní doba a doba odpočinku; Část šestá – Odměňování za práci, odměna za pracovní pohotovost a srážky z příjmů ze základního pracovněprávního vztahu)

V případech, kdy charakter práce vyžaduje, aby zaměstnanec vykonával práci i ve dnech volna, tj. v sobotu, neděli a státem uznávaných svátcích, má zaměstnanec nárok na příplatky, případně na náhradu volna. Stejný nárok vzniká i za práci přesčasovou, tzn. za práci nad rámec fondu pracovní doby (Část šestá – Odměňování za práci, odměna za pracovní pohotovost a srážky z příjmů ze základního pracovněprávního vztahu).

Dále má zaměstnanec nárok dle zákoníku práce na 4 týdny dovolené za rok. Vnitřním předpisem zaměstnavatele je možné tento nárok zvýšit o další jeden až dva týdny. To je ovšem pouze v rukou a rozhodnutí zaměstnavatele a ve většině případů se tak neděje. V níže uvedeném textu zmiňuji možnost uplatnění houslisty jakožto pedagoga v zaměstnání. Tito pedagogičtí pracovníci (zaměstnanci) mají dle zákona nárok na 8 týdnů dovolené za rok, které jsou zpravidla čerpány při letních hlavních dvouměsíčních prázdninách regionálního školství². Za dovolenou přísluší zaměstnanci náhrada ve výši denního průměrného platu za každý den čerpané dovolené. Na čerpání dovolené je právní nárok a zaměstnanec si ji musí v termínu po dohodě se zaměstnavatelem vyčerpat. (§ 211 - § 223)

Dalším typem pracovních smluv jsou dohody o pracích konaných mimo hlavní pracovní poměr vymezené v § 74 až § 77 zákoníku práce. Zaměstnavatel většinu svých požadavků na práci finančně pokrývá zaměstnanci ve výše uvedeném základním hlavním pracovním poměru formou platu, mzdy a odměn. Zaměstnanci tímto mají jistotu stálých dlouhodobých příjmů. Jsou však situace, kdy se nevyskytuje náplň pro každodenní pravidelnou práci. Zvláště pak například v oblasti umění či školství. Právě pro tyto případy je vhodné uzavírat dohody o pracích konaných mimo hlavní pracovní poměr. Tyto dohody jsou sice uzavírány dle zákoníku práce, nicméně některá ustanovení není povinnost dodržovat a tím se stávají pro zaměstnance i zaměstnavatele výhodou v mnoha aspektech. Především nastává skutečnost pro zaměstnavatele, kteří v těchto případech nemají povinnost respektovat minimální plat nebo mzdu a odstupné. Výše odměny není nijak omezena. Dohody lze uzavírat v kombinaci s hlavním pracovním poměrem nebo jinou činností, kdy fyzická osoba zpravidla řeší tzv. přivýdělek. Jsou vhodné především pro studenty a důchodce, kteří takový přivýdělek často vyhledávají.

Nyní budou uvedeny druhy těchto dohod konaných mimo hlavní pracovní poměr.

---

² Velmi často bývá řečeno, že má pedagogický pracovník prázdniny. Tomu tak ve své podstatě je, ale správně bychom měli říct, že čerpá dovolenou.

Prvním možným typem takové smlouvy je dohoda o pracovní činnosti. Dohodu o pracovní činnosti někdy označujeme jako vedlejší pracovní poměr. Lze ji uzavírat maximálně na polovinu stanovené týdenní pracovní doby fondu dle zákoníku práce. Zaměstnavatel není povinen pracovní dobu blíže rozvrhovat. V dohodě o pracovní činnosti musí být uveden dohodnutý rozsah pracovní doby, druh práce a doba, na kterou je dohoda uzavřena. Výše finanční odměny není limitována. Smlouva musí být uzavřena písemně oběma stranami.

Dalším typem dohod mimo hlavní pracovní poměr je dohoda o provedení práce. Dohodu o provedení práce lze uzavřít v rozsahu nepřekračující 300 hodin pracovní doby za rok u jednoho zaměstnavatele. Pokud má jedna fyzická osoba uzavřených více těchto dohod u různých zaměstnavatelů v jednom kalendářním roce, může být každá z nich uzavřena až na 300 hodin vykonané práce za rok. Výše odměny není opět limitována a musí být znovu uzavřena písemně z jedné strany zaměstnavatelem, z druhé strany zaměstnancem. Musí obsahovat dobu, na kterou je sjednána, druh a rozsah práce, způsob stanovení a výši odměny a v neposlední řadě místo výkonu práce. (§ 74 - § 77)

Každý zaměstnanec, který je pro výkon činnosti poslán na pracovní cesty, má nárok na náhradu výdajů spojených s cestováním. Jedná se o tzv. pracovní náhrady, které zaměstnanci prokazatelně při pracovní cestě vznikly. Jedná se o výdaje, které dodá zaměstnavateli k vyúčtování v podobě doložených dokladů, jimiž jsou například jízdenky veřejné dopravy, letenky, cestovní příkazy v rámci dopravy vlastním vozidlem nebo doklady za ubytování, které se do náhrad taktéž zahrnují. Dále mohou být zahrnuty tzv. diety stravné tuzemské, jejichž výše je stanovena dle počtu hodin strávených na pracovní cestě a tzv. diety stravné kapesné při zahraničních cestách, jejichž výše je stanovena vyhláškou. Do náhrad může dále zaměstnanec zahrnout i ostatní výdaje spojené s cestou, kterými mohou být dálniční známky či jiné poplatky. Na pracovní cestu může být vyslán zaměstnanec, který uzavřel pracovní smlouvu, i zaměstnanec, který uzavřel některou z dohod konaných mimo hlavní pracovní poměr. Ve všech případech musí být dohodnuto a uvedeno místo pravidelného pracoviště, které bude považováno za počátek pracovní cesty. (§ 151 - § 190)

Případ pracovní cesty houslisty v zaměstnání může nastat například při zájezdu s orchestrem, pedagogickým doprovodem studenta na soutěž nebo při jiných cestách, které mohou vzniknout při výkonu práce houslisty v kapitolách níže popsaných závislých činnostech.

3.1.2 Povinné odvody ze závislé činnosti

Při výkonu závislé činnosti vzniká povinnost odvodů ze strany zaměstnance i zaměstnavatele, za něž zodpovídá zaměstnavatel. Zaměstnanci přísluší za výkon práce od zaměstnavatele **mzda** v soukromém sektoru, nebo **plat** pro zaměstnance ve státním sektoru (§ 2 zákona č.

262/2006 Sb., zákoník práce). V případě dohod konaných mimo hlavní pracovní poměr nazýváme finanční příjem odměnou. Z pohledu § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů se jedná vždy o příjem ze závislé činnosti a základ daně (hrubá mzda, plat nebo odměna) z příjmů ze závislé činnosti. Z hlediska odvodů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění se jedná o vyměřovací základ (§ 5 zákona č. 589/1992 Sb., České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti; § 2 zákona č. 592/1992 Sb., České národní rady o pojistném na veřejné zdravotní pojištění).

3.1.2.1 Daňová povinnost

Zaměstnavatel je povinen srazit a odvést daň z příjmů ze základu daně na příslušný finanční úřad³ (§ 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Pro lepší představu při odvodu daně z příjmů s uplatněním slevy na dani z příjmů (dle zákona o daních z příjmů) a dalších povinných odvodů, jejichž charakter bude popsán níže, je demonstrován jednoduchý příklad pro výpočet čistého příjmu (po odečtení všech odvodů).

Příklad:		
Kč 30 000		Hrubý příjem
Kč - 4 500		Daň z příjmu 15 % (§ 16 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů)
Kč + 2 570		Sleva poplatníka na dani z příjmu (§ 35 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů)
Kč - 1 950		Odvod na sociální pojištění 6, 5 % (§ 7 zákona č. 589/1992 Sb., České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti)
Kč - 1 350		Odvod na zdravotní pojištění 4, 5 % (část první zákona č. 592/1992 Sb., České národní rady o pojistném na veřejné zdravotní pojištění)
Kč 24 770		Čistý příjem k výplatě

Sleva na poplatníka daně z příjmu je pro rok 2023 daná zákonem o daních z příjmu vyšší než 30 840 Kč za kalendářní rok. Za kalendářní měsíc lze tedy uplatnit slevu ve výši 2 570 Kč (jedna dvanáctina výše roční slevy na poplatníka daně z příjmů). Nárok na slevu mají všichni poplatníci. Slevu lze uplatnit v daném měsíci vždy a pouze u **jednoho zaměstnavatele**. Zaměstnanec prokáže nárok na slevu vyplněním prohlášení poplatníka (tomu se hovorově říká „růžový formulář“) (Obr. 1). Platí tak v rámci hlavních pracovních poměrů (§ 35). V rámci dohod o provedení práce při odměně ve výši maximálně 10 000 Kč za měsíc je její výše zároveň základem daně z příjmu a zaměstnavatel srazí a odvede srážkovou daň ve výši 15 % (§ 233 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád).

³ Kompetence finanční správy je popsána v odstavci o povinnostech umělce jako OSVČ vůči finanční správě.

Pokud je houslista zaměstnaný a zároveň studuje, může uplatnit slevu na studenta. Ta je pro rok 2023 daná zákonem ve výši 4 020 Kč ročně nebo 355 Kč měsíčně. Opět platí možnost uplatnění pouze u **jednoho zaměstnavatele**. Za studenta je považován zaměstnanec, který studuje do věku 26 let (nebo do věku 28 let, pokud je na prezenčním doktorském studiu). Další slevy, které je možno uplatnit, jsou na manželku, na děti nebo na invaliditu. (§ 35 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů)

PROHLÁŠENÍ
poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti
pro zdaňovací období (pro část zdaňovacího období)¹⁾ _____

Prohlášení k dani činím / dodatečně činím _____¹⁴⁾ podle § 38k zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) pro plátce daně (zaměstnavatele)

Název plátce daně _____
Adresa _____

Identifikace poplatníka
Příjmení _____ Jméno(-a) _____ Rodné číslo _____
Adresa bydliště (místo trvalého pobytu) _____

Daňový rezident ČR dále vyplnit: Datum narození _____
Číslo a typ dokladu prokazující totožnost poplatníka _____ Stát, který tento doklad vydal _____
Identifikace pro daňové účely ve státu daňové rezidence _____ Stát, jehož jste daňovým rezidentem _____

¹⁾ použijte např. při dalším nástupu ke stejnému plátci daně v průběhu uvedeného zdaňovacího období (např. od září RRRR)
¹⁴⁾ označte „XD“, pokud dříve prohlášení k dani dodatečně podle § 38k odst. 7 zákona v rámci žádosti o roční zúčtování záloh a daňového zvyhodnění

Podle § 35ba odst. 1 zákona uplatňuji²⁾

Základní slevu na poplatníka (písm. a)
Základní slevu na invaliditu (písm. c) a prohlašuji, že mi byl přiznan invalidní důchod pro invaliditu I. nebo II. stupně z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění nebo že mi zamítl nárok na invalidní důchod pro invaliditu I. nebo II. stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu tohoto invalidního důchodu a starobního důchodu
Rozšířenou slevu na invaliditu (písm. a) a prohlašuji, že mi byl přiznan invalidní důchod pro invaliditu III. stupně nebo jiný důchod z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, u jednoho z podmínek přiznání je, že jsem invalidní ve III. stupni, zatím mi nárok na invalidní důchod pro invaliditu III. stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně a starobního důchodu nebo že jsem podle zvláštních předpisů invalidní ve III. stupni, avšak žádost o invalidní důchod pro invaliditu III. stupně mi byla zamítnuta z jiných důvodů než proto, že nejsem invalidní ve III. stupni
Slevu na držitele průkazu ZTP/P (písm. e) a prohlašuji, že mi byl přiznan nárok na průkaz ZTP/P
Slevu na studenta (písm. f) a prohlašuji, že se soustavně připravuji na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem (do 26 let) nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokookolské vzdělání (do 28 let)

²⁾ označte „X“ slevu na dani kterou uplatňujete. Uplatňujete-li slevu na dani až dodatečně, tj. v rámci ročního zúčtování záloh a daňového zvyhodnění, označte přeměnou slevu na dani „XD“ do stejného políčka uvedte i kalendářní měsíce, za které přechodnou slevu na dani dodatečně uplatňujete (např. „XD 9–12“)

Podle § 35c a § 35d zákona uplatňuji / _____ dodatečně uplatňuji³⁾ daňové zvýhodnění³⁾
na mou vyživované dítě/děti podle § 35c odst. 6 zákona a podle § 38k odst. 4 písm. c) zákona uvádím v níže uvedené tabulce, jaký je počet těchto vyživovaných dětí týžden v mé společné hospodářské domácnosti na území českého státu EU nebo EHP a současně uvádím, na které dítě uplatňuji neuplatňuji daňové zvýhodnění ve výši náležející podle § 35c odst. 1 zákona

Jméno(-a)	Příjmení	Rodné číslo	Uplatňuji/neuplatňuji nárok ve výši na ⁴⁾	ZTP/P ⁵⁾	Zletlé dítě ⁶⁾	Dodatečné za kalendářní měsíce ⁷⁾

³⁾ tabulku vyplňte pouze v případě, že uplatňujete daňové zvýhodnění. Do tabulky vyplňte všechny vámi vyživované děti žijící ve vaší společné hospodářské domácnosti a to bez ohledu na jejich další uplatnění. Dítě dětí, na které uplatňujete daňové zvýhodnění označte podle výše nároku na jedno dítě označte „1“, na druhé dítě označte „2“, na třetí a vyšší děti vyživované dítě označte „A“ a děti, na které daňové zvýhodnění neuplatňujete, označte „N“
⁴⁾ dále u jednotlivých uplatňovaných dětí označte „X“ celkovou podílnou – tzv. u dílčích ZTP/P vyznačte, kterému z dětí byl přiznan nárok na průkaz ZTP/P a u sourozce „Z“
⁵⁾ zletlé dítě označte „X“, jiné z dětí je zletlé (do 26 let) a není mu přiznan invalidní důchod pro invaliditu III. stupně a současně není podmínky uvedené v § 35c odst. 6 písm. b) bod 1. až 3. zákona
⁶⁾ pokud uplatňujete daňové zvýhodnění až dodatečně v rámci žádosti o roční zúčtování záloh a daňového zvyhodnění, pak v nastoupu této části označte „XD“, a zároveň vyplňte v posledním sloupci tabulky kalendářní měsíce, za které dodatečně uplatňujete daňové zvýhodnění (např. 9–12)
⁷⁾ 25 5457 MěS 5457 - verze 6.26

Obr. 1: Prohlášení poplatníka pro uplatnění slev na dani. (naskenováno)

3.1.2.2 Odvody na sociální a zdravotní pojištění

Zaměstnavatel je povinen kromě daně z příjmů za zaměstnance odvádět pojistné na sociální zabezpečení, které je upraveno zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění a zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Sociální pojištění je jedním z nástrojů sociální politiky státu a odvod na sociální pojištění zahrnuje tři položky a procentní výměru odvodu. První položkou je odvod na důchodové pojištění, které se odvádí do průběžného důchodového systému na výplatu důchodů. Druhou položkou je odvod na nemocenské pojištění k výplatě

dávek z nemocenského pojištění. Poslední třetí položkou je odvod na státní politiku zaměstnanosti k výplatě podpory v nezaměstnanosti.

Vyměřovacím základem pro výpočet odvodů je vždy hrubá mzda, plat nebo odměna. Za správnost výpočtu a provedení odvodu je zodpovědný zaměstnavatel. Celková povinnost odvodu je 31,3 % z hrubé mzdy. Z toho 24,8 % k tíži zaměstnavatele (bývá pak součástí superhrubé mzdy; odvádí zaměstnavatel) a 6,5 % k tíži zaměstnance. Povinnost odvodů na sociální zabezpečení je u všech příjmů na základě pracovní smlouvy a dohody o pracovní činnosti, pokud takový příjem přesáhne 4 000 Kč v daném měsíci. Povinnost odvodu z dohod o provedení práce nastává tehdy, pokud odměna přesáhne 10 000 Kč v daném měsíci. (§ 5 - § 7 zákona č. 589/1992 Sb., České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti)

Posledním odvodem, který musí zaměstnavatel za zaměstnance odvádět, náleží zdravotnímu pojištění dle zákona č. 592/1992 Sb., České národní rady o pojistném na veřejné zdravotní pojištění. Základem pro výpočet je vyměřovací základ hrubé mzdy. Výše odvodu z vyměřovacího základu činí 13,5 %. Z toho 9 % k tíži zaměstnavatele a 4,5 % k tíži zaměstnance. (Část první – pojistné zákona č. 592/1992 Sb., České národní rady o pojistném na veřejné zdravotní pojištění)

3.2 Houslista jako zaměstnanec v regionálním školství

V předešlé kapitole uvádí práce vývoj houslisty v rámci možností uměleckého vzdělávání. Jednotlivé úrovně vzdělání jsou pro houslistu zároveň možností jeho budoucího uplatnění v závislé činnosti. V rámci regionálního školství se v případě uplatnění houslisty nabízí možnost zaměstnání v základních uměleckých školách nebo konzervatořích.

Obě instituce takto spadající pod školský zákon regionálního školství mohou být zřizovány jako veřejné školy orgánem státní správy (např. MŠMT), církví, samosprávou (např. krajem nebo městem) nebo soukromou právnickou či fyzickou osobou⁴ (Prášilová, 2006, s. 52).

Nejčastější forma státně nebo samosprávně zřízené školské právnické osoby bývá základní umělecká škola nebo konzervatoř ve velmi časté formě zvané příspěvková organizace. Taková organizace se vyznačuje především tím, že hospodaří s majetkem svěřeného od zřizovatele (Sikora, 2021). Z toho vyplývá, že příspěvková organizace nedisponuje vlastním majetkem. Ať už se jedná o konzervatoř nebo základní uměleckou školu, v obojím případě je základním stavebním pilířem její zaměstnanec – pedagogický pracovník. Dle § 2 odst. 2 zákona č.

---

⁴ V kapitole této diplomové práce o obecně prospěšné činnosti je uvedena jako jedna z možností společensky odpovědně založení soukromé školy.

563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů mezi takové pracovníky řadíme učitele, speciální pedagogy, vychovatele, pedagogy v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, psychology, pedagogy volného času, asistenty pedagoga, trenéry, metodiky prevence v pedagogicko-psychologických poradnách a vedoucí pracovníky. Výčet těchto pedagogických pracovníků samozřejmě nebývá obsažen kompletně ve zmíněných uměleckých školách. Seznam uvádí všechny možné role pedagogického pracovníka. Mohu však ale konstatovat, že na konzervatořích nebo základních uměleckých školách jsem se zpravidla setkal především s učiteli nebo vedoucími pracovníky. Jako čtenáři si však můžete sami položit otázku, zda by některá z dalších rolí pedagogického pracovníka neměla být pevnou složkou takových školských institucí vzdělávajících v uměleckých oborech. Respektive pokud jste navíc již nyní v situaci čtenáře jako zaměstnance takové instituce nebo jejího posluchače, budete mít jistě k takové otázce vyhraněný názor a postoj plynoucí z vlastní praxe a požadavků.

V rámci našeho zaměstnaneckého poměru se v těchto institucích obvykle jako houslisté můžeme uplatnit v roli učitele. Jako definici této profese bude užita následující citace: „*Učitelé jsou osoby, jejichž profesní aktivita zahrnuje předávání poznatků, postojů a dovedností, které jsou specifikovány ve formálních kurikulárních programech, žákům a studentům ve vzdělávacích institucích.*“ (Průcha, 2009, s. 396).

Dle zákona o pedagogických pracovnících dle § 2 odst. 1 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vykonává takový pracovník přímou vyučovací (a nepřímou) činnost, přímou výchovu, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost. Zaměstnanec přijde do kontaktu s vedoucím pedagogickým pracovníkem, jímž je například ředitel takové školy. Ředitel školy musí mít příslušnou délku pedagogické praxe, potřebné vzdělání pro výkon funkce a další zmíněné v § 3 a § 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů se po čtyřech letech pedagogické praxe může pedagogický pracovník v případě vypsání výběrového řízení ucházet o pozici ředitele základní umělecké školy (nebo jiného školského zařízení, pro jehož řízení je potřebná minimální čtyřletá pedagogická praxe) nebo po pěti letech praxe o pozici ředitele konzervatoře (nebo jiného školského zařízení, pro jehož řízení je potřebná minimální pětiletá pedagogická praxe).

Tím lze konstatovat, že jde takto vlastně o jediný možný kariérní růst v rámci závislé činnosti v uplatnění houslisty v regionálním školství. Lze taktéž konstatovat, že ve školství má ředitel například oproti řediteli institucí soukromého podnikatelského sektoru hned několik

kompetencí a z nich vyplývajících několik zastávaných funkcí. Vykonává například z pohledu soukromého podnikatelského sektoru souběžně pracovníka ekonoma, personalisty, PR, právníka, psychologa a mnoho dalšího. Řídí, komunikuje a vede lidi, rozhoduje o ekonomické situaci školy, hledá potřebné finanční prostředky, hodnotí a odměňuje své zaměstnance a mimo jiné vykonává i povinnou pedagogickou činnost. Jak již bylo výše zmíněno, v zákoníku práce je pro pedagogické pracovníky uzákoněn nárok na 8týdenní pracovní dovolenou. Kdyby ředitel ve škole nevykonával pedagogickou činnost, nezastával by pozici **pedagogického vedoucího pracovníka**. Tím by nemohl čerpat zmíněnou dovolenou a dalších nároků, které náleží pedagogickým pracovníkům (§ 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů; § 211 - § 223 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce).

Zmíněná role ředitele jakožto ekonoma není pouze plané tvrzení. Jednou z činností ředitele v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce a s nařízením vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě ve znění pozdějších předpisů zařazování, je určení výše platu pro své zaměstnance (například zrovna pro pedagoga oboru houslí).

Takto sestavený platový výměr a určení výše příjmu je závislé na mnoha aspektech. Sestavování se odvíjí ze dvou položek. Zaměstnance zařazujeme do platové třídy a platového stupně (Obr. 2). Zařazení do platové třídy je určeno výkonem dané činnosti, kterou jako pedagogický pracovník zastáváme. Tu určuje především **ředitel školy** dle metodického výkladu k odměňování pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců škol a školských zařízení a jejich zařazování do platových tříd podle katalogu prací obvykle 12. platovou třídou.⁵ (Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. *Metodický výklad k odměňování pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců škol a školských zařízení a jejich zařazování do platových tříd podle katalogu prací, 2021*; dostupné z: MSMT.cz [online; cit. 2023-06-18]) Dále určuje k zařazení platový stupeň, jenž se odvíjí od vzdělání zaměstnance a délky jím vykonávané pedagogické praxe. Před takovým určením je zapotřebí vyplnit velmi detailně dotazník a zmínit vše, co by mohlo být spojeno s výkonem pedagogické praxe. U žen se kupříkladu započítává mateřská dovolená a výchova, lektorská činnost při vzdělávacích kurzech atp.

---

⁵ Komentář: Dle vlastní zkušenosti upozorňuji, a to zejména začínající pedagogy, na určení platového výměru. V některých takových případech u začínajících pedagogů ředitel sahá po nižší 11. platové třídě. U takového zařazení neporušuje ředitel určující platový výměr zákon, nýbrž se dopouští dle mého názoru zcela bezpředmětného kroku, který vypovídá o samotné osobnosti Vašeho nadřízeného. Zařazením do nižší platové třídy nepomůže ani vám a ani sobě v rámci lepší hospodárnosti školy.

Stupeň	Praxe	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída	10. třída	11. třída	12. třída	13. třída	14. třída	15. třída	16. třída
1. stupeň	do 2 let	15 540	16 860	18 230	19 750	25 040	31 290	31 550	32 120	32 820	33 600	34 860	37 480	40 380
2. stupeň	do 6 let	16 110	17 460	18 990	20 560	25 760	31 560	31 850	32 690	33 500	34 620	36 490	40 100	43 350
3. stupeň	do 12 let	17 120	18 620	20 200	22 000	26 430	31 930	32 330	33 100	34 850	36 070	38 450	42 270	46 400
4. stupeň	do 19 let	18 300	19 870	21 600	23 380	27 650	32 590	33 330	34 340	36 300	38 720	41 640	45 670	49 960
5. stupeň	do 27 let	19 470	21 170	23 000	25 020	28 870	33 600	34 380	35 780	38 560	41 700	45 750	49 520	53 640
6. stupeň	do 32 let	21 130	22 980	24 890	27 050	30 920	35 330	36 290	37 770	41 780	45 140	49 450	52 120	55 600
7. stupeň	nad 32 let	21 720	23 580	25 590	27 810	31 800	36 130	37 060	38 790	42 780	46 260	50 630	54 000	57 670

Obr. 2: Tabulka odměňování pedagogických pracovníků pro rok 2023.

In: EDULIST, 2023. [online]

Takové odměňování pedagogických pracovníků souvisí s oblastí financování regionálního školství. Proto budou uvedeny základní aspekty, které jsou v rámci pedagogické činnosti vhodné k vnímat.

Financování školství lze kategorizovat na financování státní správou, samosprávou a dalšími zdroji podle části čtrnácté – financování škol a školských zařízení ze státního rozpočtu zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání. Státní správa financuje obecně všechny školské právnické osoby a příspěvkové organizace. Poskytuje finance na tzv. přímé náklady. Zejména pak na příjmové prostředky (např. platy), odvody nebo ostatní neinvestiční náklady (například učebnice). Samospráva financuje zase zbytek nákladů týkajících se zejména provozu školy jako je spotřeba elektrické energie, vody, aj. Je potřeba uvést, že samospráva je zároveň v mnohých případech zřizovatelem uměleckých škol. V případě, že je zřizovatelem soukromá fyzická nebo právnická osoba, financuje tuto oblast samotná instituce, respektive její zřizovatel.

Na závěr této podkapitoly zmíním součást ekonomického hospodaření školy (příspěvkové organizace), která má co dočinění napřímo se zaměstnanci. Jedná se o peněžní fond odměn a o fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP). Zdrojem fondu odměn je zlepšený hospodárny výsledek (Kryšková, 2022). Z fondu odměn se zaměstnancům poskytují odměny v průběhu kalendářního roku, které jsou zahrnuty do položek mimotarifního platu. Z fondu odměn nelze platit odvody zaměstnanců. Zmíněné se týká zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

FKSP je dán vyhláškou Ministerstva financí č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. Nevztahuje se však na církví zřízené a soukromé školy. Tvorba tohoto fondu je dána přidělem ve výši 2 % z prostředků vyplacených na platy. FKSP obvykle přispívá zaměstnanci na rekreační pobyty, dovolenou, vzdělávání a kulturu, tělovýchovu a sport, sociální výpomoci a půjčky, příspěvek na stravování, penzijní připojištění či jiné.

3.3 Houslista jako zaměstnanec ve vysokém školství

Zpracováno podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.

Kromě pedagogické činnosti v regionálním školství, může houslista taktéž při vysoké kvalifikaci vyučovat na vysoké škole – akademii. Za akademického pracovníka je považován dle § 70 zákona o vysokých školách profesor, docent, odborný asistent, lektor, vědecký, výzkumný či vývojový pracovník nebo mimořádný profesor. Zmíněné pracovní pozice jsou uplatněny i v rámci uměleckého vzdělávání a vykonávají činnost pedagogickou a práce související s touto činností a určitý druh tvůrčí činnosti (v případě houslisty uplatnění tvůrčí činnosti umělecké). Zaměstnanec vyučuje dle daných akreditací, tedy předpisů vydaných vysokou školou. Podle části deváté – Akreditace jsou takové akreditace schvalovány na základě akreditovaných studijních programů, které jsou vytvářeny na základě institucionální akreditace. Institucionální akreditace je zase udělené oprávnění akreditačního úřadu, který spravuje systém vzdělávání veřejných škol. Tento úřad je financován MŠMT, ve svém rozhodování je však nezávislý (*Národní akreditační úřad pro vysoké školství*. Dostupné z: Wikipedia, poslední úprava 2022 [online; cit. 2023-06-18]). Ministerstvo rovněž rozděljuje finanční prostředky ze státního rozpočtu pro fungování vysokých škol včetně platů pracovníků (§ 87).

3.4 Uplatnění houslisty jako zaměstnance v orchestru

Poslední možností v rámci výkonu činnosti houslisty bude zmíněno zaměstnání v orchestru. Existuje mnoho hudebních uskupení, které pouze hráče najímají v rámci nezávislé činnosti umělce, o níž tato práce bude hovořit v kapitole *Uplatnění houslisty jako OSVČ*. V České republice však Asociace symfonických orchestrů a pěveckých sborů sdružuje několik hudebních těles, které s hráči uzavírají hlavní pracovní poměry, a dále několik státních institucí, které mají vlastní orchestry (například divadla). Velmi často jsou tato tělesa zřizována jako příspěvkové organizace, jako tomu bývá i ve školství. To znamená, že i orchestry mají v těchto případech svého zřizovatele, který jejich chod financuje. Hospodaření v takových orchestrech probíhá taktéž na stejném principu jako ve školských příspěvkových organizacích. Tyto organizace zaměstnávají své hráče v připodobnění jako státní zaměstnance. Jejich platy jsou taktéž odvíjeny dle platových tříd a stupňů (Obr. 3). (Kryšková, 2022; Žáková, 2023)

Stupeň	Praxe	Platové třídy															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	do 1 roku	12 140	13 040	13 990	15 020	16 130	17 350	18 680	20 130	21 710	23 390	25 280	27 250	29 410	31 770	34 340	37 130
2	do 2 let	12 510	13 460	14 450	15 540	16 720	17 970	19 320	20 850	22 440	24 220	26 160	28 200	30 460	32 890	35 570	38 460
3	do 4 let	12 920	13 920	14 930	16 050	17 270	18 580	20 000	21 580	23 250	25 080	27 130	29 220	31 550	34 090	36 850	39 840
4	do 6 let	13 340	14 360	15 450	16 590	17 880	19 230	20 700	22 330	24 060	25 980	28 070	30 230	32 660	35 300	38 190	41 280
5	do 9 let	13 810	14 850	15 970	17 160	18 480	19 890	21 420	23 120	24 910	26 890	29 060	31 330	33 840	36 570	39 560	42 760
6	do 12 let	14 280	15 350	16 490	17 740	19 120	20 560	22 170	23 950	25 780	27 820	30 100	32 450	35 050	37 870	40 980	44 300
7	do 15 let	14 740	15 890	17 070	18 360	19 770	21 290	22 930	24 780	26 720	28 820	31 180	33 620	36 300	39 250	42 460	45 910
8	do 19 let	15 240	16 420	17 660	18 980	20 460	22 030	23 720	25 650	27 660	29 840	32 280	34 840	37 610	40 660	44 030	47 580
9	do 23 let	15 750	16 970	18 260	19 640	21 180	22 800	24 570	26 550	28 630	30 910	33 420	36 070	38 970	42 160	45 620	49 310
10	do 27 let	16 320	17 570	18 890	20 320	21 930	23 600	25 400	27 500	29 660	32 000	34 620	37 380	40 390	43 670	47 290	51 080
11	do 32 let	16 850	18 140	19 550	21 030	22 710	24 440	26 340	28 510	30 720	33 170	35 880	38 720	41 840	45 270	49 000	52 980
12	nad 32 let	17 440	18 780	20 230	21 750	23 510	25 290	27 260	29 520	31 820	34 370	37 170	40 120	43 370	46 910	50 770	54 920

Obr. 3: Tabulka odměňování státních zaměstnanců umělců v orchestrech pro rok 2023.

In: Pracomat.cz, 2023. [online]

4 Uplatnění houslisty jako OSVČ

Osoba samostatně výdělečně činná (zkráceně OSVČ) je jednotlivcem, který dokončil povinnou školní docházku a vykonává svou vlastní výdělečnou činnost. Tato činnost může zahrnovat živnostenskou činnost, zemědělství, lékařskou praxi, právní, auditní, daňově poradenskou, soudní znaleckou činnost a uměleckou činnost, jako například hraní na housle. Pojem OSVČ se používá v českých zákonech v souvislosti s daněmi, sociálním a zdravotním pojištěním. (Česká správa sociálního zabezpečení. OSVČ, 2023; dostupné z: cssz.cz [online; cit. 2023-06-18])

Vždy se jedná o činnost soustavnou za účelem dosahování příjmů, respektive zisku, prováděnou vlastním jménem na vlastní zodpovědnost dle § 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku; to je označováno jako podnikání. Houslista zpravidla vykonává samostatnou výdělečnou činnost bez živnostenského oprávnění dle autorského zákona v souladu se zákonem číslo 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), který vešel v platnost 1. prosince 2000 (Srstka et al., 2019). Může však vykonávat činnost houslisty i na základě živnostenského oprávnění. Tyto dvě možnosti samostatné výdělečné činnosti, které se řídí v prvním případě autorským zákonem a ve druhém případě zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání budou následně rozvedeny.

4.1 Samostatná výdělečná činnost houslisty jako výkonného umělce dle autorského zákona

K této činnosti není žádným zákonem určená kvalifikace, houslista sám sebe kvalifikuje dle svých schopností, dovedností a profesionální úrovně pro určitý výkon do role výkonného umělce. Jinými slovy nepotřebuje k výkonu činnosti teoreticky žádné vzdělání. Jak již bylo zmíněno, činnost je prováděna v souladu se zákonem číslo 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů.

Předmětem autorského zákona je ochrana osob autorů a některých dalších osob, jimž zákon garantuje jejich autorská práva a práva s právem autorským související. Dříve se jim říkalo práva příbuzná. Toto označení je dnes ale chybné a je používáno správně pouze ve spojení jedině s právy výkonných umělců, v našem případě houslistů. Z autorských práv se u výkonného umělce pouze vychází – upravují pouze jejich výkon. Autorský zákon nedefinuje pouze autorské právo, ale mimo jiné šest práv souvisejících s právem autorským v § 1 zákona číslo 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů. V § 1 se mluví právě o předmětu úpravy autorského zákona, do něhož spadají v písmeni b) ve druhém bodě práva výkonného umělce k jeho uměleckému

výkonu. Právo výkonných umělců chrání umělecké výkony, tedy osobní provedení uměleckého díla. Umělecké výkony jsou de facto práva výkonného umělce spadající pod kategorii práv souvisejících s právy autorskými. Jedná se o tzv. výtvořiny u uměleckých výkonů, které jsou například předmětem koncertního vystoupení houslisty. Všeobecně však platí u veškeré hry hudebníků, zpěvu zpěváka či tanečního vystoupení tanečníka. To je dále upraveno v § 67-74 autorského zákona. Pokud umělec, v našem případě houslista, provádí umělecké dílo (například hraje skladbu současného nebo nežijícího autora, ba dokonce svou vlastní), dochází k provedení autorského díla. Za umělecký výkon považujeme všechno, co je smyslově vnímatelné (Srstka et al., 2019).

Houslista provádí svůj vlastní vytvořený výkon. Houslista uzavírá sám na vlastní zodpovědnost a vlastním jménem smlouvy o uměleckém výkonu, svůj výkon si sám oceňuje finančně a na základě smlouvy vystavuje faktury (§ 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku).

4.2 Samostatná výdělečná činnost houslisty dle živnostenského zákona jako producenta

Činnost houslisty dle živnostenského oprávnění je činnost vykonávána dle zákona číslo 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a umožňuje houslistovi širší uplatnění na trhu práce. Houslista může na základě volné živnosti například organizovat a pořádat vlastní kulturní akce, koncerty a vystoupení. K takovému podnikání se nabízí založení volné živnosti⁶ s číslem 73, která má ve svém základním znění předmět činnosti v rámci pořádání kulturních akcí, výstav, veletrhů, přehlídek, zábav, prodejních a obchodních akcí nebo provozování kulturních a kulturně-vzdělávacích a zábavních zařízení. Při zřízení této živnosti je žadateli přiděleno identifikační číslo osoby (IČO)⁷. Umělec uzavírá veškeré smluvní vztahy s dodavateli i odběrateli vlastním jménem na vlastní zodpovědnost, tedy odpovídá celým svým majetkem za případně vzniklé škody (§ 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku). Může také uzavírat pracovní právní vztahy se zaměstnanci (§ 1 - § 29 zákona č. 262/2006 Sb., Zákon zákoník práce).

4.3 Povinnosti OSVČ v obou případech

Jak už bylo výše popsáno, samostatná výdělečná činnost je činnost soustavná za účelem dosažení příjmů. Žádný právní předpis však neuvádí přesnou definici soustavnosti, ale různé výklady se shodují na tom, že už pouhé opakování a příprava na další opakování několikrát v roce znamená soustavnost. Umělec sám tedy posoudí, zda jeho činnost vykazuje formu

---

⁶ Volná živnost slouží k oprávnění vykonávání takové činnosti, u které není stanovena žádná potřebná odborná způsobilost (Živnost volná, Příloha č. 4 k zákonu č. 455/1991 Sb.).

⁷ IČO slouží k identifikaci právnické nebo fyzické osoby. Má podobu osmimístného čísla, které slouží k identifikaci podnikající osoby (*Identifikační číslo osoby*. Dostupné z: Wikipedia, poslední úprava 2023 [online; cit. 2023-06-18]).

soustavnosti nebo se naopak jedná o nahodilou činnost bez přípravy na další opakování. Od toho se odvíjí povinnosti vůči státu a dalším institucím, které umělec musí splnit. A to povinnost k finanční správě o přiznání zisku ze své činnosti, dále zdravotní pojišťovně a sociální správě (§ 7 zákona č. 586/1992 Sb. Zákon o daních z příjmů; § 5 zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů; § 3 č. 589/1992 Sb. Zákon České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti). Před bližším popisem těchto povinností je důležité zmínit ještě jednu informaci. V úvodu tohoto odstavce byl vysvětlen pojem soustavnosti, tedy kdy se samostatná činnost na základě soustavného konání stává výdělečnou. Dle zákona § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů podléhá zdanění každý příjem bez ohledu na to, zda se jedná o příjem ze samostatné činnosti nahodilé nebo soustavné. Povšimněme si, že chybí slovo výdělečné. Naproti tomu stojí zákony sociálního a zdravotního pojištění, které pracují pouze s definicí samostatná výdělečná činnost. To znamená, že tato povinnost vzniká pouze u umělců, jejichž činnost je opakovaná nikoliv nahodilá.

4.3.1 Povinnost OSVČ k finanční správě

Zpracováno podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Finanční správa je orgán zřízený zákonem č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, v němž jsou blíže definovány kompetence a postavení finanční správy. Podstatou finanční správy, která do sebe strukturálně zahrnuje Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a finanční úřady (zmiňované instituce jsou všechny podřízeny Ministerstvu financí), je kompetence správy daní a dalšího širokého spektra agend s daněmi souvisejících (Finanční správa ČR. *Kompetence a činnosti FS*, 2023; dostupné z: financnisprava.cz [online; cit. 2023-06-18]).

Všem umělcům, ať už se jedná jejich uměleckým výkonem o činnost nahodilou nebo soustavnou, vzniká povinnost k finanční správě v přihlášení se k daním. Všeobecně je jakákoliv fyzická osoba povinna k přiznání těchto příjmů dle zákona o daních z příjmů. V případě že se jedná o fyzickou osobu jako zaměstnance, řídíme se § 6 o příjmech z tzv. závislé činnosti (zaměstnání). V tomto případě za nás řeší přihlášení k dani, a s ním po dobu kalendářního roku spojenou zálohovou daň, zaměstnavatel. Fyzická osoba vykonávající činnost samostatně, respektive nezávisle na zaměstnavateli, se přihlašuje dle § 7 k příjmům ze samostatné činnosti, což je případ umělců v rámci samostatné výdělečné činnosti, jak podle autorského zákona, tak případně zákona živnostenského. Dále mají fyzické osoby povinnost k přihlášení se k dani v případě příjmů z kapitálového majetku podle § 8, dle § 9 z pronájmu a dle § 10 z ostatních příjmů.

Veškeré příjmy dle § 6 - § 10 je fyzická osoba povinna přiznat podáním daňového přiznání po skončení kalendářního roku. Do daňového přiznání se neuvádí příjmy od daně osvobozené a příjmy, u kterých byla sražena a odvedena srážková daň zaměstnavatelem. To se týká u dohod o provedení práce do výše Kč 10.000, zmíněných v textu u uplatnění houslisty jakožto zaměstnance.

4.3.1.1 Výjimky v rámci povinnosti podání daňového přiznání

Zpracováno podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Velmi často se setkávám s tvrzením mých kolegů studentů nebo všeobecně kolegů umělců o tom, že nemusejí podávat daňové přiznání, protože jsou právě studenti nebo protože za uplynulý kalendářní rok vydělali pouze určitou výši příjmů. Často se jedná pouze o nepřesné a nepodložené domněnky o tom, kdy se tak činit má nebo ne. Proto bude znázorněno několik základních příkladů, které uvedou povinnost podání daňového přiznání na pravou míru.

Fyzická osoba, která měla příjmy dle § 6 od zaměstnavatele ze závislé činnosti a další příjmy dle § 7 až § 10 v souhrnu vyšší jak 20 000 Kč za kalendářní rok 2023, je povinna podávat daňové přiznání. Fyzická osoba, která měla za kalendářní rok příjmy dle § 7 až § 10 v souhrnu vyšší, než 50 000 Kč je povinna podávat daňové přiznání. Z toho tedy jednoduše vyplývá, že pokud umělec, v našem případě houslista, provede umělecké výkony za kalendářní rok 2023 s příjmem do výše 50 000 Kč, nepodává daňové přiznání. K uvedenému bude poznamenán ale ještě jeden důležitý fakt, jenž se v rámci praxe výkonného umělce často vyskytuje, zejména pak u studentů hudebníků s nižšími úvazky podléhajícím srážkové dani (například DPP) nebo příjmy osvobozenými od daně dle § 4, ba dokonce ostatními příjmy osvobozenými od daně dle § 10 odstavce 3 – i v tomto případě platí, že pokud taková fyzická osoba nepřesáhne příjem 50 000 Kč za kalendářní rok 2023, nepodává daňové přiznání.

4.3.2 Povinnost OSVČ k veřejnému zdravotnímu pojištění

Zpracováno podle zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

V České republice upravuje povinnost ke zdravotnímu pojištění zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen zákon o zdravotním pojištění).

Každý občan narozený v České republice se zdejším trvalým pobytem je dle § 3 tohoto zákona pojištěncem a je zdravotně pojištěn. Za osoby až do věku 26 let s podmínkou studia je plátcem

pojistného stát⁸. Ten platí pojistné za pojištěnce příslušné zdravotní pojišťovně, u které je pojištěnec přihlášen. Jinými slovy řečeno – kdykoliv osoba ukončí studium, stát přestává být plátcem pojistného (§ 4 - § 9). Pokud se umělec v průběhu studia nebo kdykoliv po ukončení studia rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, je povinen tuto skutečnost u své pojišťovny nahlásit. A to ode dne, kdy ji skutečně začne vykonávat (§ 10). Samostatná výdělečná činnost se z hlediska povinnosti přihlášení ke zdravotnímu pojištění dělí na hlavní a vedlejší. (Fakturoid. *Hlavní a vedlejší činnost OSVČ. Jaké jsou rozdíly? (Vedlejší podnikatelská činnost a Hlavní podnikatelská činnost)*, 2023; Almanach. Dostupné z: fakturoid.cz [online; cit. 2023-06-18]).

Hlavní samostatná výdělečná činnost je činnost, která je jedinou činností umělce. Tedy pouze z této činnosti plynou umělci příjmy a nemá tak příjmy z činnosti závislé. Od měsíce zahájení činnosti je umělec povinen platit zálohy na veřejné zdravotní pojištění na účet své zdravotní pojišťovny (§ 14). Záloha je stanovena zákonem v minimální výši. Tuto minimální zálohu je pojištěnec povinen uhradit vždy v plné výši a nikdy méně. Minimální výše záloh se vždy pro každý následující kalendářní rok mění. Pro rok 2023 je minimální výše záloh stanovena na 2 722 Kč s pravidelnou měsíční úhradou (Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. *Minimální výše záloh (Informace pro OSVČ)*, 2023; Dostupné z: vzp.cz [online; cit. 2023-06-18]). Minimální měsíční vyměřovací základ⁹ je pro rok 2023 nastaven na 20 162 Kč a z toho 13,5% zmíněná výše měsíční minimální zálohy (Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. *Jaký je minimální vyměřovací základ? (Informace pro OSVČ)*, 2023; Dostupné z: vzp.cz [online; cit. 2023-06-18]).

Vedlejší samostatná výdělečná činnost je činnost, která je například vykonávána souběžně se zaměstnáním. Zde je odváděno zdravotní pojištění alespoň z minimální mzdy. Pro rok 2023 je minimální mzda stanovena na 17 300 Kč. Dalším příkladem vedlejší činnosti je činnost, při které je zároveň plátcem pojistného stát. Například student do 26 let, rodič pobírající rodičovský příspěvek, důchodce a další příklady v již zmíněném § 3 v zákoně o zdravotním pojištění. V případě výkonu vedlejší samostatné výdělečné činnosti není povinnost platit minimální zálohy (Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. *Platba pojistného při souběhu činností (Informace pro OSVČ)*, 2023; Dostupné z: vzp.cz [online; cit. 2023-06-18]). Zálohy se v tomto případě počítají dle skutečné výše příjmů a vypočteného vyměřovacího základu. Vyměřovací základ se vypočte jako polovina ročního základu daně dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Z vyměřovacího základu se následně odvádí pojistné ve výši 13,5 %. Zálohy na pojistné se platí ve výši jedné dvanáctiny měsíčně z celkového vypočteného

---

⁸ Výčet případů plátce pojistného jako státu je zmíněn v § 3 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

⁹ Minimální vyměřovací základ je vypočten jako dvanáctinásobek z poloviny roční průměrné mzdy.

pojistného (Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. *Výpočet záloh na pojistné (Informace pro OSVČ)*, 2023; Dostupné z: vzp.cz [online; cit. 2023-06-18]).

4.3.3 Povinnost OSVČ k sociálnímu pojištění

Osoba samostatně výdělečně činná je povinna oznámit na příslušné správě sociálního zabezpečení dle místa svého trvalého bydliště zahájení samostatné výdělečné činnosti. Opět ke dni, kdy byla činnost skutečně zahájena, jako tomu bylo u povinnosti oznámení výkonu činnosti zdravotní pojišťovně. Dle legislativy upravující sociální pojištění je označena samostatná výdělečná činnost dvěma variantami. Znovu jsou pojmenovány jako činnost hlavní a vedlejší. Tuto skutečnost, zda je vykonávána výdělečná činnost jako hlavní či vedlejší, je nutné sociální správě při registraci oznámit. Rozdělení je provedeno v zásadě na stejném principu jako u zdravotního pojištění. (Česká správa sociálního zabezpečení. *OSVČ*, 2023; Dostupné z: cssz.cz [online; cit. 2023-06-18])

Od měsíce zahájení hlavní činnosti je rovněž povinnost platit zálohy v minimální výši, které jsou splatné pro daný měsíc od prvního do posledního dne v měsíci. Výše minimální zálohy je stanovena zákonem a mění se vždy pro každý následující kalendářní rok. Pro rok 2023 je minimální měsíční záloha pro výkon OSVČ v hlavní činnosti stanovena ve výši 2 944 Kč s minimálním vyměřovacím základem 10 081 Kč. Platba minimální zálohy na pojistné nemůže být nižší než minimální výše zálohy, stejně jako tomu bylo u záloh na zdravotní pojištění. (Česká správa sociálního zabezpečení. *Změna výše záloh OSVČ v roce 2023*, 2023; Dostupné z: cssz.cz [online; cit. 2023-06-18])

Po skončení kalendářního roku je povinnost podat přehled o příjmech a výdajích OSVČ, ve kterém se zúčtuje placení záloh se skutečnými příjmy. Respektive od příjmů odečteme vynaložené výdaje a získáme skutečný příjem, tedy zisk, a tím nový daňový základ pro výpočet nového vyměřovacího základu. Vyrovnají se přeplatky, nedoplatky a vypočítá se výše zálohy na další kalendářní rok. Pojistné, nebo spíše záloha na pojistné, se počítá z vyměřovacího základu, kterým je opět polovina ze základu daně dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. (Česká správa sociálního zabezpečení. *Přehled o příjmech a výdajích*, 2023; Dostupné z: cssz.cz [online; cit. 2023-06-18])

Z toho se vypočítá záloha na pojistné ve výši 29,2 %, které obsahuje součet 28 % důchodového pojištění plus 1,2 % příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. V pojistném není zahrnuto nemocenské pojištění. To je dobrovolné a ve výši 2,1 % z vyměřovacího základu, o které se musí osoba samostatně výdělečně činná zvlášť přihlásit (§ 7 zákona č. 589/1992 Sb., České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti).

Oproti zdravotnímu pojištění, kde je výpočet pojistných záloh stejný jako u hlavní tak i vedlejší činnosti, pro které platí stejný minimální měsíční vyměřovací základ, se výpočet záloh na sociální pojištění a vůbec povinnost plateb těchto záloh u vedlejší činnosti podnikání liší. Minimální měsíční záloha pro vedlejší činnost v roce 2023 čítá 1 178 Kč, která je vypočtena z minimálního měsíčního vyměřovacího základu 4 033 Kč u vedlejší činnosti platného pro rok 2023. Její výpočet probíhá stejně jako u záloh sociálního pojištění činnosti hlavní. Ovšem povinnost plateb záloh na sociální pojištění vedlejší činnosti nastává pouze tehdy, pokud rozhodná částka (skutečné příjmy) přesáhne 97 666 Kč za uplynulý kalendářní rok. Pokud ne, platba záloh je pouze dobrovolná. V případě, že samostatnou výdělečnou činnost ukončíme, podáme na příslušné sociální správě žádost o odhlášení. (Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Sociální pojištění v roce 2023, 2023*; Působnost MPSV – Sociální pojištění. Dostupné z: mpsv.cz [online; cit. 2023-06-18])

5 Srovnání postavení houslisty jako OSVČ a zaměstnance – výhody a nevýhody

Výkon činnosti houslisty a jeho postavení na trhu práce se v roli zaměstnance či OSVČ v zásadě neliší. Pokud jde o legislativu upravující práva a povinnosti zaměstnanců a OSVČ, při srovnávání se vychází ze skutečnosti, že umělecká činnost je podnikáním a je prováděna zaměstnavatelem, resp. jeho zaměstnancem nebo OSVČ, přičemž i OSVČ může být zároveň zaměstnavatelem.

Vztahy mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem upravuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Jak již bylo v práci uvedeno, zaměstnanec jedná jménem a na odpovědnost zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele, na náklady zaměstnavatele a na pracovišti určeném zaměstnavatelem (§2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce; §109 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce).

Postavení OSVČ je v tomto srovnání naprosto odlišné. OSVČ jedná vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost, na své náklady, ve svém místě podnikání nebo ve své provozovně a nemá žádného nadřízeného (§ 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku). Činnost OSVČ se řídí především zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. S podnikáním je spojeno další velké množství právních norem, které je třeba znát a respektovat.

OSVČ si musí ve vlastním zájmu sám zajistit orientaci v právních normách a jejich dodržování. Musí jednat správně a bezchybně zajistit provedení práce. Musí dbát dodržování právních norem, aby se vyhnul případným sankcím za jejich porušení. Provedení práce či uměleckého výkonu je vlastně až posledním článkem v řetězu povinností. OSVČ si musí především nejprve práci najít, organizačně ji zajistit, zpracovat cenovou kalkulaci, smluvně ošetřit, zajistit provedení uměleckého výkonu, práci vykonat a vyfakturovat.

OSVČ nese riziko podnikatelského neúspěchu v plném rozsahu sama na sebe. Zaměstnanec je naproti tomu povinen pouze vykonat práci, kterou má se zaměstnancem smluvně dohodnutou (§ 3 zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce). Vše ostatní zajistí zaměstnavatel, podnikatelské riziko nese rovněž také on.

5.1 Rozdíly při daňové povinnosti

Jak již bylo výše zmíněno, příjmy OSVČ i zaměstnance podléhají povinnosti odvodu daně z příjmu sazbou ve výši 15 %. Ta se počítá ze základu daně. Dle současné legislativy je

shodná jak pro zaměstnance, tak pro OSVČ (§ 16 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Rozdíl je ve způsobu stanovení základu daně.

Pro zaměstnance je základem daně hrubá mzda, plat nebo odměna (§ 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Pro OSVČ se základ daně vypočítá jako rozdíl zdanitelných příjmů a souvisejících výdajů spojených s výkonem činnosti (§ 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Případně se uplatní paušální (nedokladový) odečet výdajů ve výši 40 % při výkonu činnosti podle autorského zákona, nebo 60 % při výkonu činnosti dle zákona živnostenského (Unie výtvarných umělců České republiky, z.s.. *Daně, 2010*; Dostupné z: uvucr.cz [online; cit. 2023-06-18]). Výhodou OSVČ je však výše stanovených příjmů, která není zákonem, jakkoliv omezena. Příjmy jsou prostředky, které OSVČ přijme, v našem případě nejčastěji z provedení uměleckého výkonu. Výdaje jsou zase prostředky, které bylo nutné vynaložit v souvislosti s dosažením, zajištěním nebo udržením zdanitelných příjmů. OSVČ má oprávněný nárok snížit zdanitelné příjmy o související výdaje, jejichž rozsah přesně definuje zákon o daních z příjmů a tím snížit základ pro odvod daně z příjmu (§ 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Tímto na první pohled vzniká výhoda OSVČ oproti základu daně zaměstnance. Avšak zaměstnanec má jistotu stálého příjmu ve výši dohodnutého platu nebo mzdy, zatímco OSVČ musí nejprve uhradit nutné výdaje spojené s činností, a až po sléze mu zbývá pouze rozdíl příjmů a výdajů, tedy skutečný výdělek pro osobní spotřebu (Vahalová, 2023). S ohledem k podnikatelským rizikům není výše prostředků pro osobní spotřebu zajištěna. Není taky výjimkou (z vlastní praxe), že výdaje přesáhnou dosažené příjmy a je třeba použít ke krytí ztráty finanční výpomoc. Nesporná výhoda pro zaměstnance spočívá i v tom, že se nemusí orientovat v daňové legislativě. Vše zajistí a za vše odpovídá zaměstnavatel, zatímco u OSVČ je věc zcela opačná. Musí si případně zaplatit služby daňového poradce, právníka či účetní služby. OSVČ zodpovídá za plnění všech povinností vůči státní správě osobně. Neplnění nebo chybné plnění povinností znamená pokuty, penále, úroky z prodlení atd. k tíži OSVČ (Vahalová, 2023).

5.2 Rozdíly při sociálním zabezpečení

Za zaměstnance odvádí povinné odvody na sociální zabezpečení zaměstnavatel. Zaměstnanec opět nemusí nic řešit. K tomu větší část povinného odvodu odvádí zaměstnavatel na své náklady. Jen část jde k tíži zaměstnance (§ 5 - § 7 zákona č. 589/1992 Sb., České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti). OSVČ odvádí pochopitelně celou výši povinných odvodů na vlastní náklady. A navíc až z těch prostředků, které zůstávají pro osobní spotřebu (rozdíl příjmů a výdajů).

Odvody na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění jsou daňově neuznatelné (§ 25 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

Vyměřovacím základem pro povinný odvod sociálního pojištění u zaměstnance je jeho hrubá mzda nebo plat (§ 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů). Pro OSVČ je vyměřovacím základem pro povinný odvod na sociální zabezpečení polovina základu daně zjištěného dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ne však méně než stanovený minimální vyměřovací základ. Na první pohled se věc jeví jako výhoda pro OSVČ. Určitě je výhodné nižší zatížení a tím zvýšení motivace pro podnikatelskou činnost. Takto uvažoval asi i zákonodárce při tvorbě zákona. Nevýhoda OSVČ oproti zaměstnancům vzniká v situaci, kdy si OSVČ požádá např. o invalidní nebo starobní důchod. Vzniká propastný rozdíl ve výši jeho výpočtu v neprospěch OSVČ. Dle současné legislativy by výše starobního důchodu nedosáhla ani 10 000 Kč za měsíc, předpokládáme-li, že OSVČ platí pojistné z minimálního vyměřovacího základu a neměla jiný příjem ze zaměstnání.

5.3 Shrnutí rozdílů mezi OSVČ houslistou a zaměstnancem

Byť je činnost OSVČ spojena s mnoha povinnostmi a těžkými úskalími, kdy na druhé straně zaměstnanec nemusí řešit takřka nic z výše uvedeného, dovolím si tvrdit, že v umělecké činnosti je nezávislá podnikatelská činnost výhodou. Tedy pouze za předpokladu, že dotyčný zná veškerou její problematiku a má jasnou představu o realizaci své vize. OSVČ si stanovuje výši svého příjmu, rozvrhuje pracovní dobu, rozhoduje, co chce a nechce vykonávat a za jakých podmínek (Vahalová, 2023). Má tvrzení jsou ale relativní. O tom, zda je výhodnější působit v rámci umělecké činnosti jako zaměstnanec nebo OSVČ posuďte již sami jako čtenáři.

6 Prezentace houslisty jako výkonného umělce

Nedílnou součástí výkonu samostatné výtěžné činnosti je vlastní prezentace. Jestliže se chystáme činnost vykonávat, potřebujeme ji nabídnout a představit produkcím, které jsou naším potenciálním objednatelem. V případě, že se jedná o naši vlastní produkci, pak bychom měli svou činnost představit přímo dané veřejnosti, pro kterou umělecký výkon připravujeme. Respektive i produkce, která si náš výkon objedná, ve výsledku představuje naši činnost veřejnosti. Z hlediska podnikatelského, a autorovy praxe, můžeme hovořit o tom, že stejně jako tomu je v jiných podnikatelských sektorech, stále de facto nabízíme sebe sama, nebo svůj jiný projekt související s naší uměleckou činností jako produkt. Existuje truhlářská firma, která se zaměřuje na výrobu skříní a překvapivě nepropaguje své produkty veřejně, téměř jako by neexistovala; pokud obchodní potravinový řetězec nedokáže představit svou nabídku produktů a výhod v porovnání s konkurencí, zákazníci budou spíše dávat přednost jinému podniku; atd. Tuto skutečnost je zapotřebí vnímat. S ní je však spojeno několik problematických záležitostí, které se dotýkají mnohých právních oblastí. Činnost výkonného umělce autor diplomové práce vykonává oficiálně od roku 2018. V průběhu výkonu se při prezentaci své činnosti téměř se všemi možnými oblastmi, které praxe výkonu houslisty nabízí, setkal. Nejen že tyto informace je zapotřebí znát pro správný postup při své prezentaci, prolínají se však i s další běžnou praxí výkonu umělecké činnosti hráče.

6.1 Pořízení audionahrávky

Velmi častým předmětem prezentace nebo činností umělce je pořizování audio nahrávek. V tomto případě se jedná o umělecké výkony, které jsou uchovány v podobě záznamu. Zaznamenávané dílo je z hlediska práv výkonných umělců dílem prováděným, nikoliv vytvářeným. To je velmi podstatná informace, se kterou souvisejí další práva. Například práva majetková, osobnostní a další. Tato práva výkonných umělců chrání kolektivní správce INTERGRAM. (Srstka et al., 2019)

Velmi často se můžeme setkat s mylným míněním výkonných umělců, kdy mluví v tomto případě o Ochranném svazu autorském (dále jen OSA). OSA má ale ve své správě autorská majetková práva autorů, hudebních skladatelů, textařů, hudebních nakladatelů a dědiců těchto práv (OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.. *Kdo jsme*, 2023. Dostupné z: osa.cz [online; cit. 2023-06-18]).

Jak bylo již řečeno, INTERGRAM je kolektivním správcem, který chrání práva výkonných umělců. Proto tito umělci uzavírají tzv. smlouvu o zastupování práv výkonného umělce. Předmětem smlouvy je zmocnění INTERGRAMU umělcem k zastupování v oblasti k výkonu umělcových práv. V našem případě zejména v udělování práv při rozhlasovém a televizním

vysílání a jejich přenosech, při rozmnožování výkonů (například CD nosiče), při užití výkonů v reklamě, filmech aj. INTERGRAM tedy výkonné umělce v těchto právech chrání s povinností vyúčtování odměn, které s právy umělce souvisejí, a vzniká na ně tak právní nárok. INTERGRAM takové odměny na základě smlouvy jednou ročně vyplácí. Jinými slovy, při každém pořízení nahrávky výkonným umělcům náleží majetková práva zaznamenaného díla. Ovšem takový výkon, pokud sám interpret nebude přímo autorem skladby, nemá bez předchozího souhlasu autora díla chráněného autorským právem nárok na podíl z licence. S touto praxí je možné se setkat při vlastních produkcích výkonného umělce nebo také v kolektivních uměleckých výkonech prováděných nejen při záznamu díla. Při kolektivních uměleckých výkonech jejichž předmětem je vytvoření kolektivního uměleckého díla¹⁰ (například nahrávání v symfonickém orchestru) se na základě práv výkonných umělců vychází z toho, že každý takový provedený výkon musí být vypořádán individuálně. Praxe je ale taková, že se tyto výkony nevypořádávají jednotlivě, ale obvykle jsou vypořádány skrze zástupce takového uměleckého tělesa. Zákon tuto skutečnost umožňuje (Srstka et al., 2019). Zpravidla tento zástupce vystaví výkonným umělcům tělesa hromadnou licenční smlouvu. V každé takové licenční smlouvě bývá zpravidla uvedena jednorázová úplata za provedený výkon a poskytnutí licence¹¹ ve všech oblastech práv výkonného umělce. Obvykle bývá ve smlouvách uvedena výše jednorázové úplaty jejíž polovina zahrnuje provedení výkonu a druhá licenci. Zkrátka a dobře, takový hráč obdrží odměnu z pořízené nahrávky pouze jedenkrát. Byť se v tomto případě jedná o samostatnou výdělečnou činnost houslisty dle autorského zákona, vychází zákon z takzvaného „zaměstnaneckého díla“. V tomto případě má umělec¹² nárok na přiměřenou dodatečnou odměnu, která vychází ze zisku vytvořeného díla. Její výši je poměrně problematické stanovit, a proto se odkazuje na § 2374 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, kdy výši dodatečné odměny určí soud. Zpravidla je ale její výše zahrnuta v jednorázové odměně (mzdě), kdy se před pořízením nahrávky dohodne umělec s autorem, tedy většinou se zástupcem uměleckého tělesa, který zpravidla licenci postoupí stejným způsobem autorovi, jak již bylo uvedeno v textu výše (Srstka et al., 2019).

Při výkonu praxe se objevují u těchto smluv velmi často chybějící body, respektive primárně jeden konkrétní bod, který by měl takové smlouvě náležet a s ním výkonného umělce seznámit. Jedná se o oznámení zpracování osobních údajů, které je nezbytné pro plnění takové smlouvy (Hoffmanová, 2022).

Komerčním nahrávkám ve všech těchto uvedených variantách je přidělen ISRC (International Standard Record Code). Jde o mezinárodní systém označování hudebních nahrávek, na

---

¹⁰ Kolektivní umělecké dílo je vytvořeno na základě společné tvůrčí spolupráce dvou a více osob (Srstka et al., 2019, str. 184).

¹¹ Licence se sjednává dvěma způsoby, a to formou licence úplatné nebo bezúplatné podle § 2358 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. (Srstka et al., 2019)

¹² V zákoně uvedeno zaměstnanec, neboť takto vytvořené kolektivní umělecké dílo autora vychází z vytvoření zaměstnaneckého díla de facto díla autorského (Srstka et al., 2019).

jejichž základě dokážeme, respektive kolektivní správce INTERGRAM dokáže, nahrávku identifikovat. Díky této identifikaci pak při užívání nahrávky náleží výkonnému umělci odměny (INTERGRAM. *Identifikace nahrávky podle ISRC*, 2022. Dostupné z: intergram.cz [online; cit. 2023-06-18]). Tedy pokud má na ně umělec právo a v licenční smlouvě se nedohodnul s autorem, že zhotovení díla a poskytnutí licence bude obsaženo při vyplacení mzdy – výše úplaty v licenční smlouvě, viz příklad zmíněných kolektivních zaznamenaných uměleckých výkonů. Opět způsob jinými slovy řečený, již však popsany výše.

6.2 Prezentace houslisty formou audiovizuálního díla a CD nosiče

Velmi častým prostředkem prezentace interpreta je kromě pořízení nahrávky a jejího zařazení na nosič určený obvykle k jejímu rozmnožování, implementace do audiovizuálního díla (dále jen AVD), například hudebního videoklipu. V následujícím textu rozvedu další problematiku při pořizování nahrávek současně s jejím zařazením do AVD.

Jestliže chceme realizovat výrobu nosiče, jehož častou podobou je dnes CD-ROM, nebo AVD, do kterého zařazujeme nahrávku autorského díla, je nejprve nutné určit, o jaké se jedná autorské dílo. Pokud se jedná o autorské dílo autora, jehož majetková práva přesáhla 70 let po autorově smrti, není tak dílo chráněno autorským právem. V případě realizace nahrávek těchto hudebních děl tedy není nutné věc oznamovat zástupci chráněných autorů, jímž je OSA. Pokud ale nahráváme hudební dílo autora, které chceme spojit s AVD a které je tak chráněné autorským právem, tedy zpravidla autora žijícího nebo jehož majetková práva stále trvají a neuplynulo 70 let od autorovy smrti, je věc komplikovaná (Srstka et al., 2019). Jako příklad bude uvedena vlastní autorova praxe výroby takového díla, která odkáže na veškerou problematiku jeho pořízení.

V roce 2021 autor diplomové práce realizoval záznam hudebního díla současných autorů populárního průmyslu v podobě smyčcového orchestru. Prvotní fází bylo vytvoření aranže k takovému dílu. Proto bylo na místě uzavřít mezi objednatelem (jím jakožto produkcí nebo výkonným umělce) a autorem aranže smlouvu, jejímž předmětem bylo zhotovení díla – aranže, která nebude jeho autorským dílem. Respektive **nezhotoví** aranž s příliš radikálními zásahy, které z původního díla vytvoří autorskou úpravu. Pokud by se tak stalo, změnil by se tím celý proces a bylo by zapotřebí zažádat u původního autora majetkových práv díla o tzv. autorizaci autorské úpravy. Pokud je v tomto případě autorizace schválena a finančně vyrovnána dle požadavků se všemi původními autory, nakladateli či sub-nakladateli (u populárních skladeb je jich zpravidla hned několik), může být aranž autora registrována u OSA. Za tuto skutečnost je odpovědný ale objednatel (v našem případě výkonný umělec, který se chce prezentovat), nikoli aranžér. Pokud by tedy autor aranže registroval autorskou úpravu u OSA bez předchozího souhlasu všech autorů, došlo by k případným postihům na stranu objednatele.

V tomto případě se nebavíme pouze o změnách hudebních, ale i o jakékoliv pěvecké interpretaci, která podléhá textové úpravě oproti původní verzi. U obou variant je však při pořízení záznamu zapotřebí kontaktovat Ochranný svaz autorský, který zastupuje chráněné autory daného díla. Ať už je daná nahrávka pořizována pro prezentaci na pevném nosiči nebo internetové platformě, kterou je například Spotify, je výkonný umělec v této věci považován za výrobce nahrávky. OSA tedy se žadatelem (produkcí) vyřeší veškeré autorské odměny původním autorům, které se počítají v případě pevných nosičů z tzv. přírážky PPD + VAT (Published price to dealer + Value added tax)¹³ a z ní 9,306 %, které dále OSA původním autorům přerozdělí. Podobně tomu tak je i u internetových streamovacích platform. (Hoffmanová, 2022; Štílec, 2023)

Další metou je spojení takové nahrávky s AVD pro audiovizuální prezentaci výkonného umělce. V tomto případě požádá autor u původních autorů a jejich nakladatelů, popřípadě subnakladatelů, o udělení schválení ke spojení předem definované podoby obrazu s naší nahrávkou. V rámci takového souhlasu se uzavírá tzv. synchronizační licenční smlouva, jejímž předmětem je oprávnění ke zpracování díla a jeho zařazení do definovaného obrazového záznamu. Tomuto spojení říkáme takzvaně synchronizační oprávnění, které ve své licenci uvádí označení smluvních stran¹⁴, zda se jedná o výhradní nebo nevýhradní licenci¹⁵, teritorialita licence, odměna za poskytnutí licence¹⁶, způsob, jakým bude dílo užito, množstevní, časový a územní rozsah licence, trvání a zánik licence.

V případě této prezentace se z právního hlediska z výkonného umělce stává v tuto chvíli výrobce zvukového či zvukově obrazového záznamu. Pokud k takové prezentaci dojde, nezávisí na tom, zda ji výkonný umělec realizuje v rámci své podnikatelské činnosti, ať už dle již zmíněného autorského zákona či živnostenského, nebo dokonce skrze právnickou osobu. Za výrobce takového díla se nepovažuje pracovník nebo závod, ale je jím fyzická či právnická osoba, která na svou zodpovědnost zrealizuje poprvé záznam zvuku nebo zvuk s obrazovou složkou, tedy, chceme-li, houslista, výkonný umělec, který se rozhodne sebe prezentovat v podobě hudebního videoklipu. (Srstka et al., 2019)

6.3 Prezentace houslisty na internetu

Zpracováno podle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů.

---

¹³ Jedná se o velkoobchodní jednotnou cenu nahraného díla včetně DPH.

¹⁴ Obvykle na jedné straně nabyvatel ne druhé straně poskytovatel licence.

¹⁵ Výhradní druh licence poskytuje právo užití díla jedinému subjektu. Blíže je definováno v § 2360 odst. 2 OZ. (str. 162). V případě nevýhradní licence je dílo poskytnuto více subjektům ve stejném časovém období (str. 162).

¹⁶ Již zmíněný § 2358 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a formy licence v rámci odměňování.

S prudkým technologickým vývojem se výše uvedené možnosti prezentace audionahrávek či zvukově obrazových děl přesouvají z analogového prostředí do digitálního. Digitálním šířitelem takových děl se od poloviny 90. let 20. století stal postupně internet. Tedy prostor, jenž umělcům umožňuje sdělování děl formou online. Posoudit můžete jako čtenáři sami, zda jste konzumenty takových děl na pevných nosičích, nebo streamingu, či ukládáte díla do paměti svého elektronického zařízení (pevný disk počítače, paměťová karta mobilního telefonu, a tak dále).

Pokud se rozhodne výkonný umělec takto prezentovat v našem případě nahrávky nebo jejich zařazení do AVD, dotýká se svým uživatelským rozhraním v rámci sdílení či streamování takového materiálu autorského práva. Je to poměrně komplikovaná problematika, která bude zmíněna pouze okrajově, prioritně z hlediska toho, že je každý takový krok v roli uživatele internetových platforem, jakožto šířitele díla v online prostoru, zapotřebí zvážit a nejlépe prodiskutovat s odborníkem na autorský zákon¹⁷.

Samotné autorské právo naráží na mnohá úskalí, neboť technologický vývoj a tím i pokrok internetu, bývá zpravidla rychlejší než vývoj práva. Z tohoto důvodu můžeme konstatovat, že se jedná o opravdu problematickou právní oblast.

V případě, že se takto díla sdělují veřejnosti, je zapotřebí nejdříve definovat, co veřejnost v rámci internetu vlastně znamená. Pokud se jedná o tzv. „minimální práh“, tedy příliš malý počet zasažených osob sdíleným obsahem, nejedná se v tomto případě dle judikatury SDEU¹⁸ o veřejnost. Tedy například sdílení obsahu v domácí internetové síti pro malý počet osob za veřejnost nepovažujeme. Obvykle je ale cílem sdílení obsahu se zásahem široké veřejnosti a v tomto případě se jedná o sdělování ve smyslu § 18 odst. 2 AZ¹⁹.

V případě uploadování a streamování tedy takto sdělování díla veřejnosti dochází k rozmnožování díla v souladu s § 13 AZ a vzniká tak elektronická rozmnoženina díla.

Ať už se jedná o čistě zvukový záznam nebo AVD takto rozmnožované, bere se v potaz, zda se jedná o dílo chráněné autorským zákonem či nikoliv. V tomto případě se postupuje tak, jak bylo již zmíněno v odstavcích pořízení nahrávky a prezentace formou audiovizuálního díla a CD nosiče. Obecně se může říct, že při takto rozmnožovaném a sdělovaném díle veřejnosti (ve smyslu § 18 AZ), je vyžadován souhlas autora. Takové rozmnožování díla je dále

---

¹⁷ Velmi častá otázka nastává s uploadováním AVD na YouTube. Při používání streamovacích aplikací, jako je YouTube, není nutné se zabývat licenčními povinnostmi při zveřejňování videí obsahujících hudbu, kterou spravuje OSA. To je způsobeno tím, že není nutné uzavírat samostatnou licenční smlouvu s OSA, protože OSA již má hromadnou licenční smlouvu přímo s YouTube. V rámci této smlouvy YouTube přidá reklamu k vašemu videu a část příjmů z této reklamy odvede OSA jako autorskou odměnu za použití hudebního díla. (OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.. *Autoři a nakladatelé – Vše o zastupování*, 2023. Dostupné z: osa.cz [online; cit. 2023-06-18]).

¹⁸ Soudní dvůr Evropské unie.

¹⁹ Autorský zákon.

posuzováno dle právního řádu státu, kde bylo dílo nahráno na tamější server. Pokud dané uploadované chráněné dílo na internetu dále uživatelé streamují nebo stahují, odpovědnost spadá na uživatele, který dílo uploadoval. Pokud takový uživatel uploaduje dílo, které je kryté bezúplatnou zákonnou licencí ve smyslu § 31 až § 39 AZ, o souhlas nositele práv se žádost nepodává.

Můžeme konstatovat, že velmi dobrým nástrojem při prezentování činnosti výkonného umělce se internet stal v době kovidové epidemie, kdy byla fyzická přímá umělecká činnost vládou zastavena a mohla být tak šířena primárně v online světě (Srstka et al., 2019).

6.4 Využití fundraisingu při prezentaci

Chce-li jako výkonný umělec prezentovat svou činnost právě například formou hudebních nahrávek nebo videoklipů, musí počítat s nemalými výdaji, které při realizaci vzniknou. Pokud nedisponuje s dostatečným finančním obnosem, nabízí se několik možností, jak takové finance získat formou fundraisingu.

Fundraising je proces získávání finančních prostředků na financování určitého projektu (*Fundraising*. Dostupné z: Wikipedia, poslední úprava 2021 [online; cit. 2023-06-18]). V následujícím odstavci bude představeno několik možností. Jako první bude zmíněna cesta získání finančních prostředků, která nese název crowdfunding. Crowdfunding je cesta hromadného financování formou protiplnění služeb či zaslání určitého produktu za určitý finanční obnos, jímž bude financován proces realizace umělcova projektu. Jedná se de facto o systém postavený na základě veřejné sbírky. Takovým prvním crowdfundingem v ČR byla veřejná sbírka na obnovu Národního divadla v roce 1881. Dnes existuje několik internetových platforem, které nám pomáhají cestu crowdfundingu realizovat, například: Hithit, Donio, Startovač, Kickstarter, Indiegogo, Crowdcube nebo Darujme.cz. (HITHIT. *Co je Hithit*, 2023. Dostupné z: hithit.com [online; cit. 2023-06-18]).

Dalšími možnostmi fundraisingu z praxe jsou možnosti získání finančních prostředků v grantových řízeních, od nadací, dary, sponzorské dary. Tyto možnosti je však vhodné řešit přes právnickou osobu, kterou je možné založit k výkonu obecně prospěšné činnosti týkající se kulturního dění. Proto tyto možnosti fundraisingu, budou rozebrány v následující kapitole diplomové práce o obecně prospěšné činnosti.

7 Obecně prospěšná činnost

Činnost umělce je možné taktéž považovat za obecně prospěšnou záležitost vůči společnosti. Zachovává kulturní dědictví, kulturně edukuje a obohacuje společnost. V rámci těchto či jiných obecně prospěšných činností souvisejících s uměleckou činností, je na místě možnost ze strany podpory státu či fondů, nadací aj., které takovou činnost podporují. K tomu, aby však bylo možné takovou podporu získat, je vhodné založit neziskovou organizaci, jejímž hlavním předmětem není podnikání ale ve stanovách organizace uvedená prospěšná činnost. Označení organizace jakožto neziskové, respektive nevýdělečné, nedefinuje žádný zákon. Lze však říci, že společným rysem těchto organizací je, že hlavním posláním není dosažení zisku, přestože výsledkem hospodaření těchto organizací může být zisk.

Typů takových organizací je nespočet. Pro naši potřebu v rámci umělecké činnosti bude zmíněn pouze jeden typ, s nímž dlouhodobě v rámci umělecké činnosti autor diplomové práce pracuje.

Jedná se o organizaci podle občanského zákoníku, tzv. *spolek*. Jde o sdružení či skupinu osob se společným zájmem týkajícího nějakého veřejně prospěšného cíle vůči široké veřejnosti. Příkladem mohou být vzdělávací aktivity, kulturní a umělecké aktivity²⁰ nebo dokonce provozování školy, respektive její zřízení spolkem²¹. Aby mohl být takový spolek založen, umožňuje občanský zákoník dvě formy. K založení spolku dojde tehdy, kdy se jeho zakladatelé (musejí být minimálně 3) shodnou na obsahu stanov nebo na základě usnesení ustavující schůze nově vznikajícího spolku, přičemž občanský zákoník stanoví přesná pravidla průběhu této schůze. Takto navržené stanovy musejí obsahovat minimálně název a sídlo spolku, účel spolku, práva a povinnosti členů vůči spolku a určení statutárního orgánu. Spolek vzniká dnem zápisu do spolkového rejstříku, k němuž je nutné dodat další potřebnou povinnou dokumentaci vedenou při zápisu a který vede rejstříkový soud.

S činností spolku vzniká stejně jako u OSVČ několik povinností. Například podávání daňového přiznání, vedení účetnictví v rámci každoročního zveřejnění účetní závěrky a rozvahy na soud (Kryšková, 2022). Zmíněné povinnosti vůči státu jsou však jedny z nejsložitějších oblastí v rámci právní a ekonomické problematiky právnických osob. Proto je na místě na jednotlivé oblasti povolát odborníky.

---

²⁰ Mou praktickou částí práce této diplomové práce je založení takového spolku v roce 2020 a jeho řízení ve všech oblastech. Náhled do této praktické části je možné prohlížet na následujícím veřejném internetovém odkazu: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-si-firma?subjektId=1096748>

²¹ Této oblasti by se dala věnovat další samostatná diplomová práce. V rámci mé praktické činnosti mohu však uvést předpřipravenou půdu pro založení takové školy spolkem. Založený spolek nese název RNB SCHOOL, z.s., jehož stanovy můžete jako čtenáři prohlížet na veřejně dostupném webovém odkazu: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-si-firma?subjektId=1168136>

7.1 Výhody spolku v rámci umělecké činnosti oproti OSVČ

Spolek je většinou zakládán účelově k provozování obecně prospěšné činnosti s možností získání finančních prostředků na jeho hlavní činnost v podobě dotací, příspěvků a grantů. Takové žádosti lze podávat na regionální státní či mezinárodní úrovni. V rámci regionální podpory se nabízejí dotace z kraje či magistrátu, které jsou vypisovány na podporu kulturních či jiných aktivit přímo pro daný region. Dále je možnost podávat žádosti přímo na Ministerstvo Kultury ČR a v neposlední řadě v rámci kulturních programů vypisovaných evropskou unií. Další možností je čerpání grantů, které jsou vypisovány mnoha nadacemi nebo dokonce v případě společensky odpovědných projektů pořádání sbírek přes trh nabízené internetové portály nebo na vlastní odpovědnost. V neposlední řadě jsou též možné finanční, věcné dary nebo dokonce dary formou služby spolku poskytnuté na oblast činnosti, díky níž byl spolek založen. Veškeré uvedené možnosti čerpání finančních prostředků jsou vedeny jako nedaňové položky v rámci účetnictví.

Spolek je právnická osoba a veškerá činnost probíhá pod jménem této právnické osoby. Sám umělec (OSVČ), či více umělců nemusí svá jména zveřejňovat, což může být výhoda i nevýhoda. Do povědomí veřejnosti se dostává umělec pod jménem spolku, nejedná vlastním jménem na vlastní zodpovědnost.

Spolek a OSVČ jsou dva různé právní subjekty, pokud spolek zrealizuje projekt a získá finanční prostředky, patří tyto finanční prostředky spolku, nikoli samotnému umělci. Spolek jako každá jiná právnická osoba pochopitelně může uzavírat pracovní-právní vztahy a další smluvní vztahy. Umělec má tedy možnost získat finanční prostředky od spolku na základě smlouvy o provedení uměleckého výkonu jako OSVČ nebo jako zaměstnanec. Pro spolek jsou to potom náklady, které souvisí s daným projektem nebo činností.

(Kryšková, 2022)

8 Výzkumná část

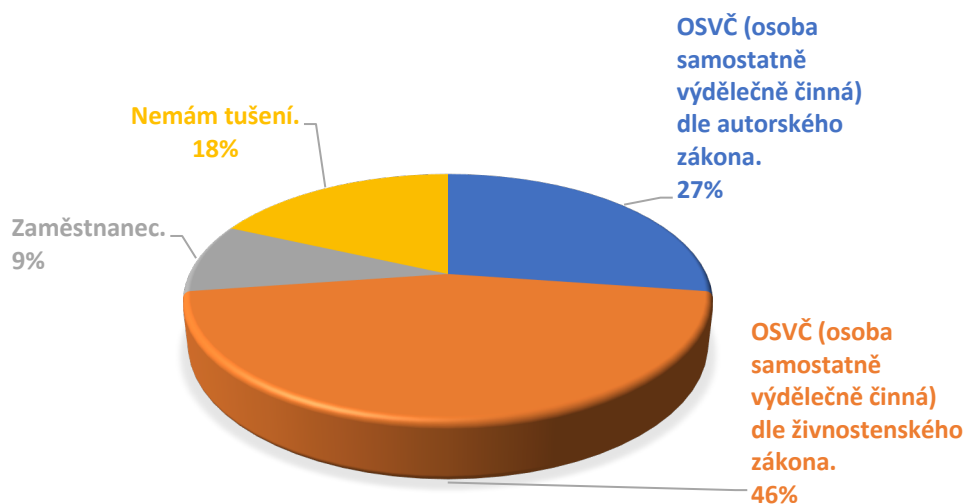
Výzkumná část práce si klade za cíl zjistit znalosti ve výše uvedených problematikách práva, ekonomie a oblastech souvisejících s výkonem činnosti houslisty. Jednoduše řečeno, zda vůbec houslisté vědí, co ve skutečnosti dělají. Bylo osloveno celkem 44 respondentů houslistů. Z toho téměř polovina houslistů aktivně studujících do 26 let, zbylou část tvořili houslisté po ukončení studia do věku 26 let a houslisté po ukončení studia nad 26 let.

Nyní k pokládaným otázkám a reakcím dotazujících. Datující měli možnost vždy z výběru předem daných odpovědí, v některých případech mohli doplnit svou vlastní odpověď. Výzkum obsahuje dva typy otázek. Prvním typem jsou otázky, které pouze zjišťují, zda má vůbec houslista o dané oblasti povědomí. V rámci těchto položených otázek není chybná odpověď. Respektive odpověď „nevím“ je považována taktéž za správnou. Druhým typem otázek už bylo od dotazovaných zjišťováno, zda znají správnou odpověď. U těchto typů otázek byla vždy správná možnost odpovědi. Práce vždy zmíní danou položenou otázku a graficky znázorněné odpovědi.

Poznámka autora: *Dotazník byl vytvořen s pomocí Google Forms (odkaz na přesnou formu zde:*

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdRBd4eFJm_5155ixpXJ1PUVCjQ29yI0DirP8PihoEtu982Pg/viewform?pli=1) a rozšířen přes sociální sítě. Informace z dotazníku byly obdrženy anonymně a zpracovány nezaujatě, bez konfliktu zájmu. K vytvoření grafů byl použit Microsoft Excel.

1) Jestliže jako interpret soustavně opakující svou uměleckou výdělečnou činnost podepíšu pořadateli smlouvu o uměleckém výkonu, konám činnost jako:

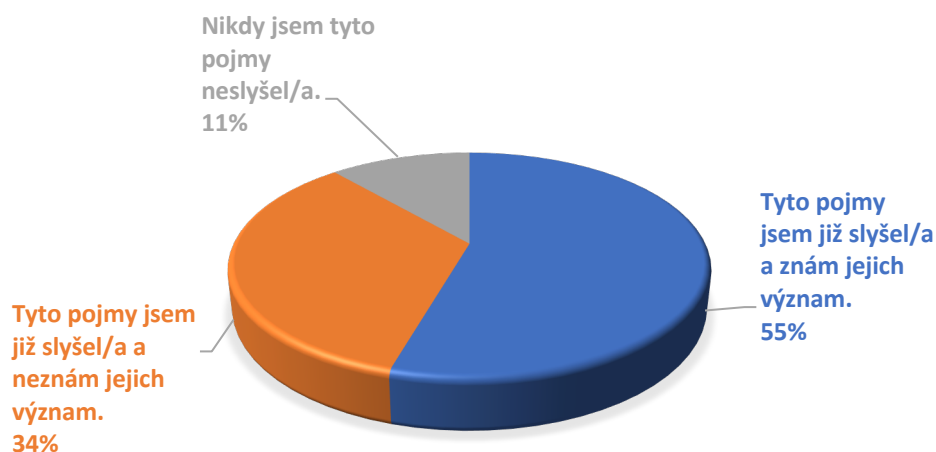

Obr. 4: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 1.

Komentář: Odpovědělo 100 % respondentů.

Správná odpověď: OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná) dle autorského zákona.

2) Hlavní a vedlejší činnost podnikání:

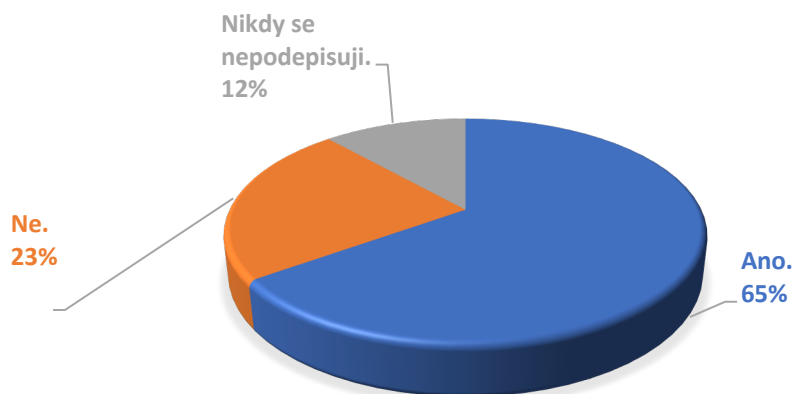

Obr. 5: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 2.

Komentář: Odpovědělo 100 % respondentů.

Správná odpověď: Otázka je pouze zjišťovací; všechny odpovědi jsou pro nás správné, neboť nás informují o znalosti problematiky u houslistů.

3) Když pořizujete audio záznam jako výkonný umělec (například natáčení v nahrávacím studiu), uvědomili jste si, že podpis, který zanecháváte na předkládaném dokumentu produkce realizující záznam, náleží smlouvě?

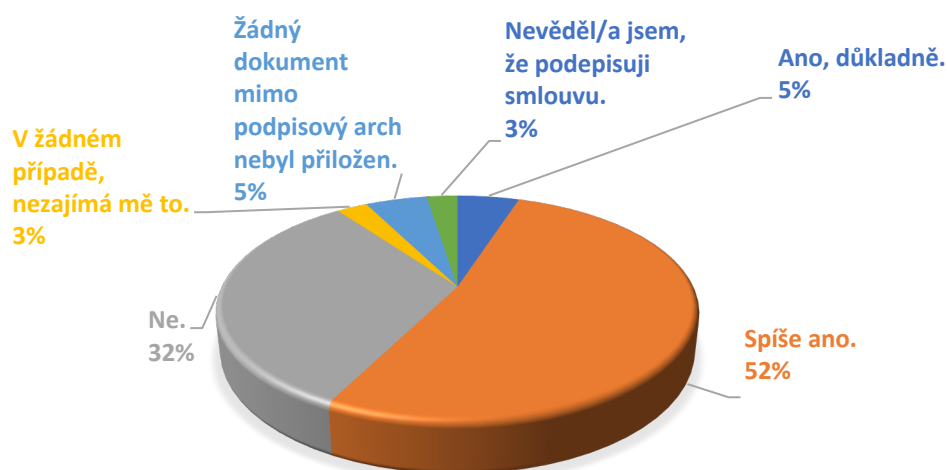

Obr. 6: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 3.

Komentář: Odpovědělo 43 respondentů (tj. 100 % grafu), 1 se zdržel.

Správná odpověď: Otázka je pouze zjišťovací; všechny odpovědi jsou de facto správné, neboť nás informují o praxi houslisty v rámci umělecké činnosti při vytváření obvykle kolektivního uměleckého díla.

4) Pokud ano, četli jste někdy obsah dokumentu?

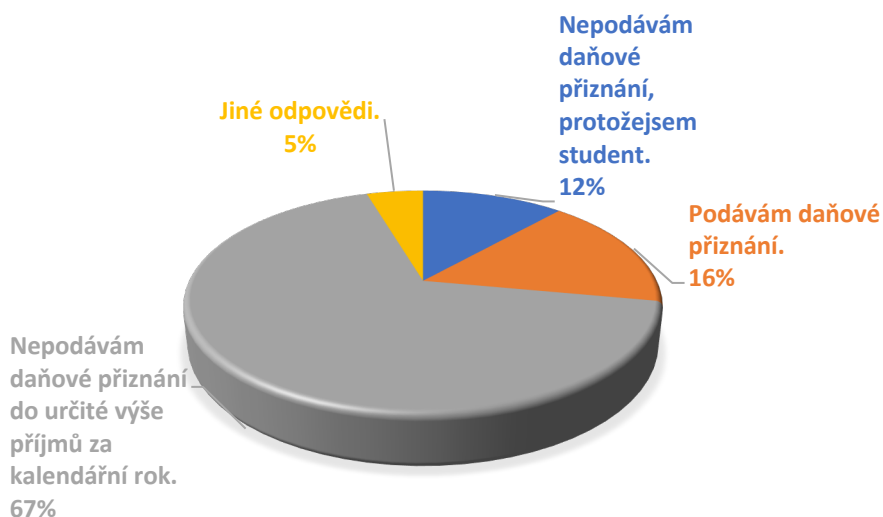

Obr. 7: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 4.

Komentář: Odpovědělo 40 respondentů (tj. 100 % grafu), 4 se zdrželi.

Správná odpověď: Otázka je pouze zjišťovací; všechny odpovědi jsou de facto správné, neboť nás informují o praxi houslisty v rámci umělecké činnosti při vytváření obvykle kolektivního uměleckého díla.

- 5) **Jsem student, nejsem zaměstnaný a mám příjmy z umělecké činnosti (například příležitostný výdělek v orchestru). V tomto případě (doplňte, jak byste postupovali):**

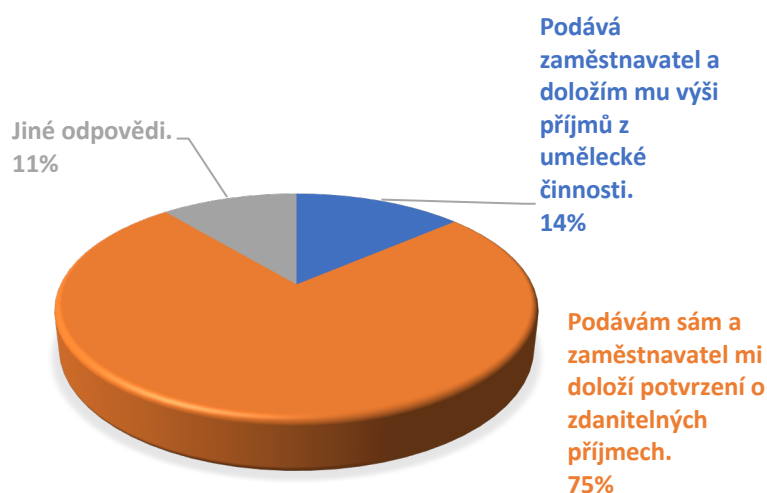

Obr. 8: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 5.

Komentář: Odpovědělo 43 respondentů (tj. 100 % grafu), 1 se zdržel.

Správná odpověď: Nepodávám daňové přiznání do určité výše příjmů za kalendářní rok. Jinými odpovědi: Jiné odpovědi nebyly relevantní ani správné vůči kladné otázce.

- 6) **Jsem zaměstnaný a zároveň mám příjmy z umělecké činnosti. Daňové přiznání (doplňte větu):**

Obr. 9: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 6.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: Podávám sám a zaměstnavatel mi doloží potvrzení o zdanitelných příjmech.

Jiné odpovědi: Jiné odpovědi nebyly relevantní ani správné vůči kladné otázce.

7) Slyšeli jste někdy o povinnostech plateb záloh sociálního a zdravotního pojištění?

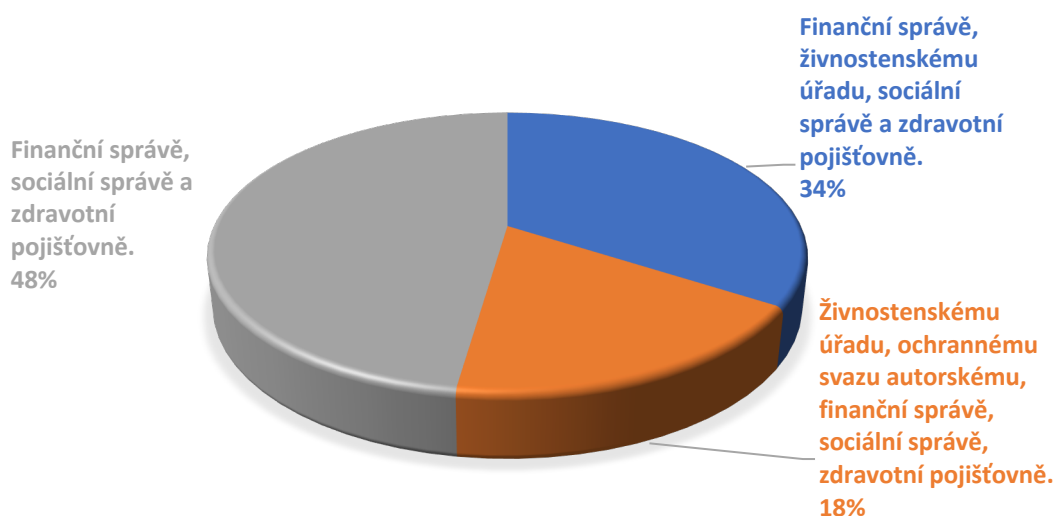
Obr. 10: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 7.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: Otázka je pouze zjišťovací; všechny odpovědi jsou pro nás správné, neboť nás informují o praxi houslisty v rámci umělecké činnosti a povinnostech s ní souvisejících.

8) Pro činnost houslisty se musím jako výkonný umělec přihlásit k:

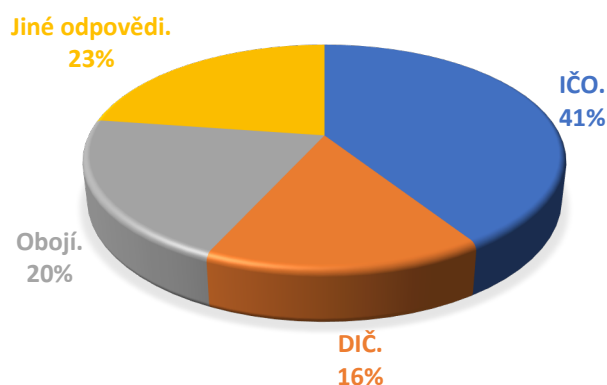

Obr. 11: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 8.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: Finanční správě, sociální správě a zdravotní pojišťovně.

9) K soustavné výdělečné činnosti houslisty jako výkonnému umělci náleží přidělit:

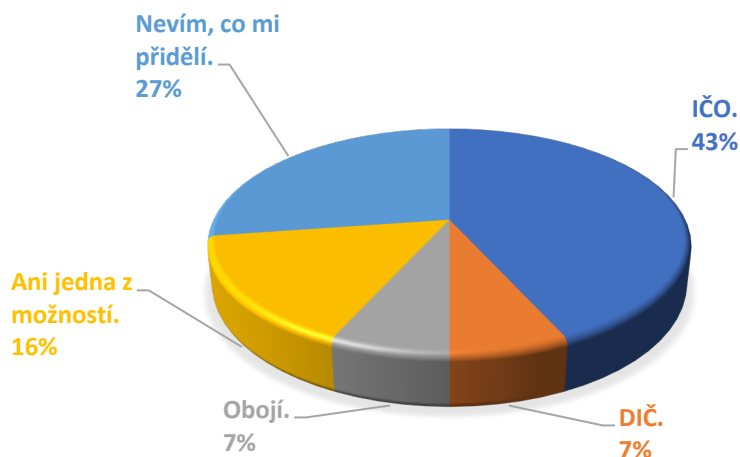

Obr. 12: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 9.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: DIČ.

10) Živnostenský úřad mi přidělí:

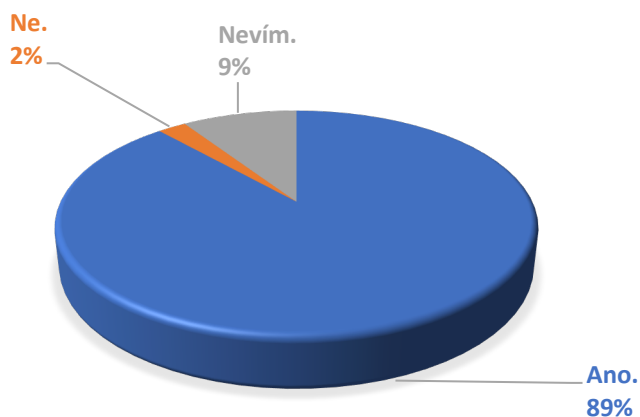

Obr. 13: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 10.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: IČO.

11) Jste umělec na volné noze a do toho pracujete v ZUŠ. Dostanete nabídku učit ještě v další ZUŠ. Můžete soustavně vykonávat více závislých činností (zaměstnání) a podepsat několik pracovních smluv?

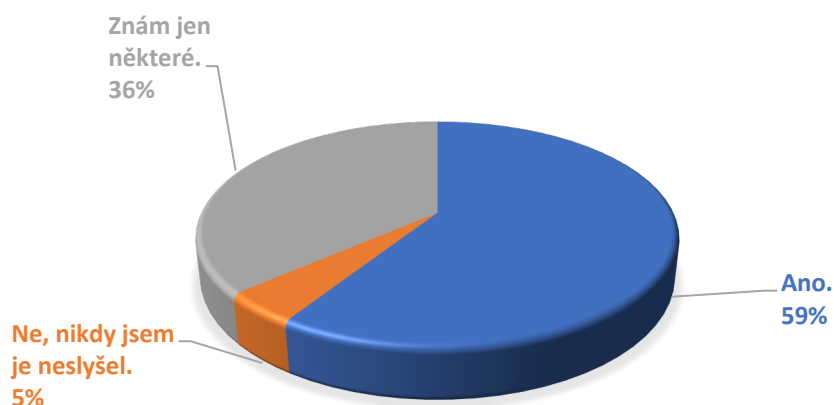

Obr. 14: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 11.

Komentář: Odpovědělo 43 respondentů (tj. 100 % grafu), 1 se zdržel.

Správná odpověď: Ano.

12) Vím, co znamenají následující zkratky: DPP, HPP, DPČ.

Obr. 15: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 12.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: Otázka je pouze zjišťovací; všechny odpovědi jsou pro nás správné, neboť nás informují o praxi houslisty v rámci umělecké činnosti a povinnostech s ní souvisejících.

13) Slevu na dani mohu:

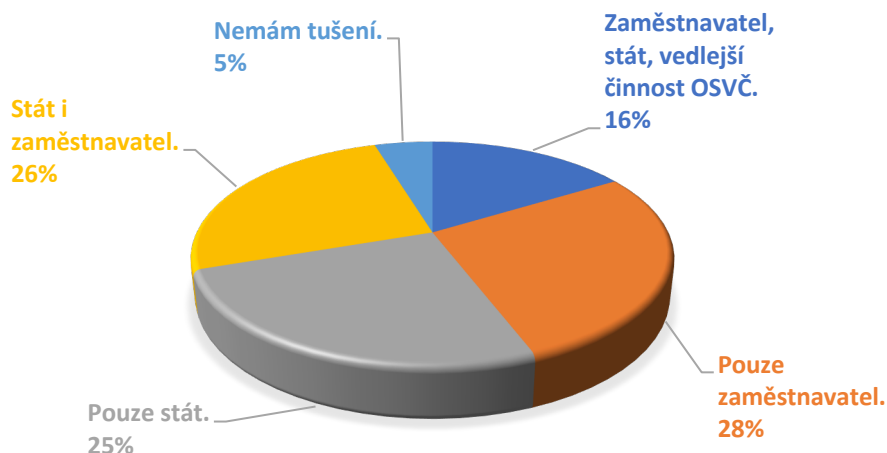

Obr. 16: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 13.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: U jednoho zaměstnavatele.

14) Jsem zaměstnanec, výkonný umělec, student do 26 let. Zdravotní pojištění za mě platí:

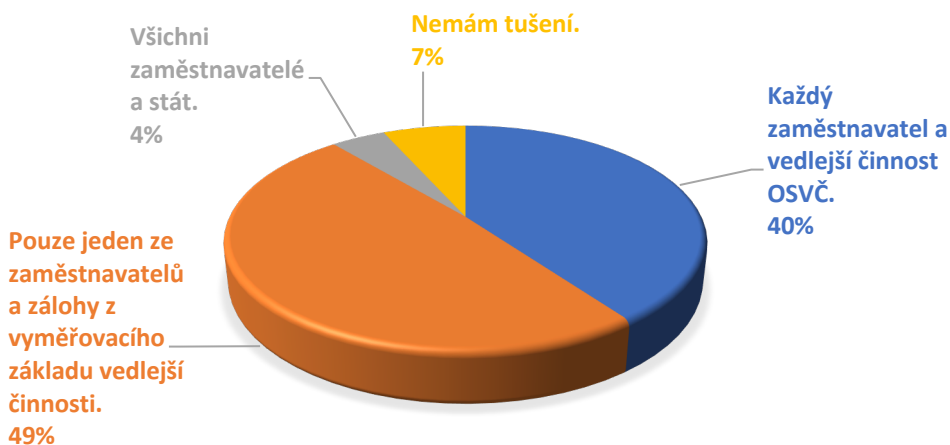

Obr. 17: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 14.

Komentář: Odpovědělo 43 respondentů (tj. 100 % grafu), 1 se zdržel.

Správná odpověď: Zaměstnavatel, stát, vedlejší činnost OSVČ.

15) Pracujete ve dvou zaměstnání a jako výkonný umělec. Již nestudujete. Zdravotní pojištění za Vás platí:

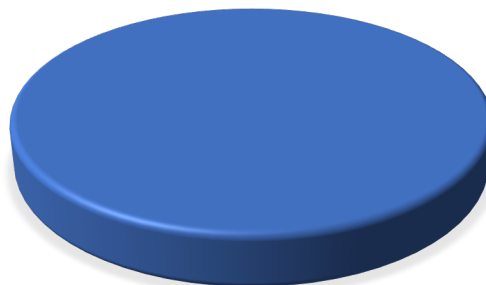
Obr. 18: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 15.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: Každý zaměstnavatel a vedlejší činnost OSVČ.

16) Sociální pojištění se vztahuje především na:

Důchodové
pojištění a
nemocenské
pojištění.
100%

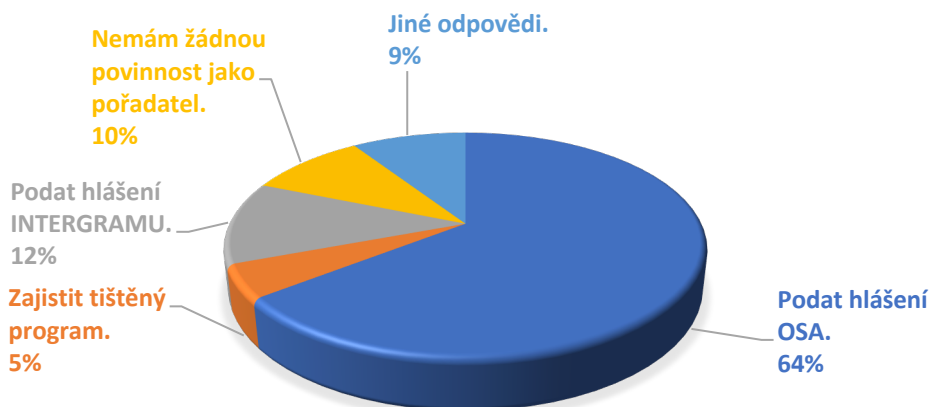
Studijní účely.
0%

Obr. 19: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 16.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: Důchodové pojištění a nemocenské pojištění.

17) Jestliže pořádám koncert, na kterém zároveň vystupuji jako interpret, je mou povinností:

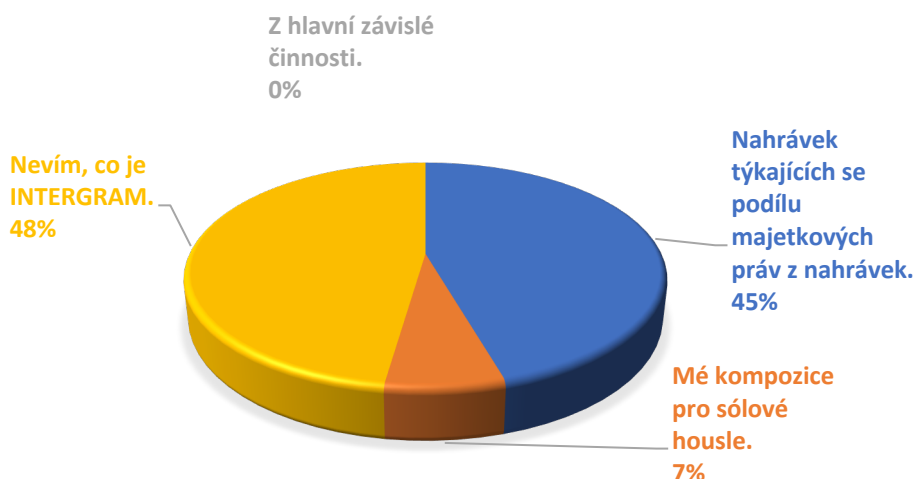

Obr. 20: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 17.

Komentář: Odpovědělo 43 respondentů (tj. 100 % grafu), 1 se zdržel.

Správná odpověď: Podat hlášení OSA; jiné odpovědi nebyly relevantní ani správné vůči kladné otázce.

18) Pokud se přihlásím na INTERGRAM, budu moct získat další příjmy například z:

Obr. 21: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 18.

Komentář: Odpovědělo 44 respondentů (tj. 100 % grafu).

Správná odpověď: Nahrávek týkajících se podílu majetkových práv z nahrávek.

19) Ochranný svaz autorský (OSA):

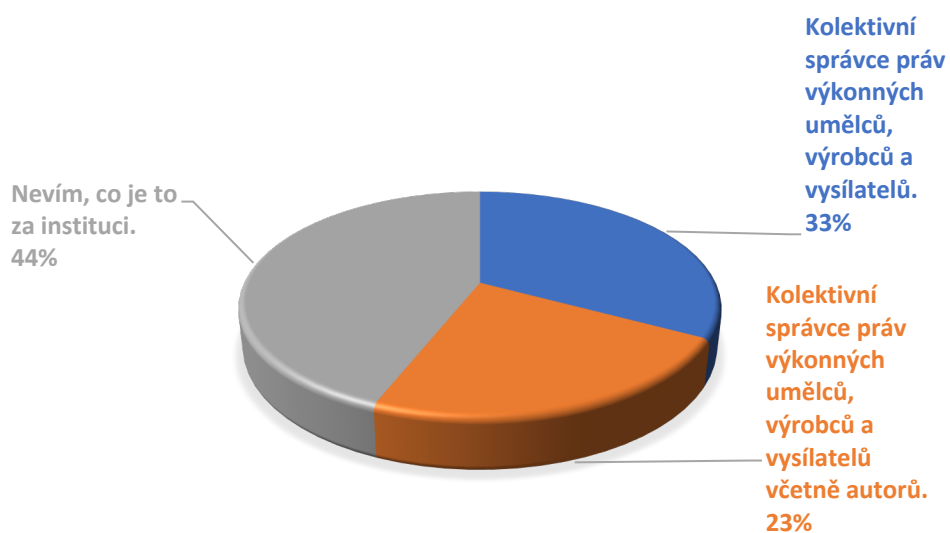

Obr. 22: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 19.

Komentář: Odpovědělo 43 respondentů (tj. 100 % grafu), 1 se zdržel.

Správná odpověď: Spravuje autorská práva hudebních skladatelů, textařů, jejich dědiců a hudebních nakladatelů.

20) INTERGRAM je:

Obr. 23: Odpovědi grafu výzkumné části práce otázky č. 20.

Komentář: Odpovědělo 43 respondentů (tj. 100 % grafu), 1 se zdržel.

Správná odpověď: Kolektivní správce práv výkonných umělců, výrobců a vysílatelů.

9 Diskuze a Závěr

Závěrem této práce bude reakce na výsledky výzkumu, neboť se jedná o nejpodstatnější část textu. Cílem práce bylo zmínit to nejčastější, co praxe výkonu činnosti houslisty nabízí a čím je v základu prolnta. Zároveň okomentovat to, s čím se houslista jakožto výkonný umělec nejčastěji setká a zjistit, zda mají o těchto záležitostech houslisté ponětí. Tento dotazník byl rozšířen pouze mezi houslisty, ale výsledky vyplývající z odpovědí zúčastněných z části dokazují nedostatek znalostí. Proto by bylo vhodné v budoucnu tuto studii rozšířit nejenom o množství odpovědí, ale také o variabilitu uměleckých oborů.

Profesionální život houslisty je ze zkušeností mých a mého okolí většinou kombinací zaměstnaneckého poměru a samostatné výdělečné činnosti. S tím, jak již bylo zmíněno, souvisí množství povinností. Aby mohly být tyto povinnosti zodpovědně plněny, je potřeba obecných znalostí služeb, úřadů a jejich účelů a také okrajové znalosti zákonů týkajících se těchto oblastí.

V důsledku kombinovaných pracovních situací, respondenti tohoto dotazníku obecně mají přehled o tom, že je dovoleno vykonávat několik závislých činností současně, ale slevu na dani mohou uplatnit pouze u jednoho zaměstnavatele. Respondenti jsou si také vědomi toho, že pokud mají k takovému zaměstnání i výdělky z umělecké činnosti, jsou nuceni si podávat daňové přiznání sami. Tři čtvrtiny tázaných také už někdy během své praxe slyšeli o povinnostech plateb záloh sociálního a zdravotního pojištění. Bohužel co tyto povinnosti v rámci sociálního a zdravotního pojištění jsou v různých kombinovaných pracovních situacích, houslisté neví. V jedné z otázek vztahujících se k tomuto problému pouze 16 % respondentů odpovědělo správně. Co více, ve druhé otázce sice 40 % odpovědělo správně, ale téměř polovina naopak zvolila jednu ze špatných odpovědí. Toto značné procento nesprávných odpovědí signalizuje zmatek v pojmech a funkcích systému. V otázce č. 8 byla možnost výběru pro různé úřady, ke kterým se pro činnost houslisty jako výkonný umělec musím přihlásit. Rovnocenná distribuce mezi odpověďmi, správnými i nesprávnými, poukazuje na neznalost účelů těchto institucí.

Nedostatek porozumění byl také zdůrazněn v otázkách, kde byly použity běžné zkratky jako DPP nebo HPP pro dohodu o provedení práce a hlavní pracovní poměr. Je zcela zjevné, že v pracovní situaci, v jaké se nachází většina houslistů, je toto nepřijatelné. Je to ale o to méně šokující, pokud se podíváme na odpovědi z otázek č. 3 a 4, kde 14 ze 40 respondentů nikdy nečetlo jim předloženou smlouvu o pořízení audio záznamu. V některých případech respondenti tuto smlouvu ani nepodepsali, nebo jim, neuvěřitelně, vůbec ani předložena nebyla.

Co se týče samostatné výtěžné činnosti, respondenti sice znají pojem jako takový, ale z většiny nerozumí, jakou činnost podle zákona vykonávají, kdy 45 % z nich nikdy neslyšelo, nebo nezná význam hlavní a vedlejší činnosti podnikání.

Nejen otázky týkající se pracovně-právních záležitostí ale i ekonomické, jsou rozdílnými odpověďmi zneklidňující. Z hlediska povinností plynoucích s výkonem činnosti se může houslista vzhledem k jejich nedostatečné znalosti dopustit určitých chyb, které jsou následně za určité situace značně potrestány.

Přestože se zdá, že většina respondentu slyšela o OSA, zhruba polovina z nich nemá ponětí o INTERGRAMU. Toto zjištění lze okomentovat jako dobrovolné odmítnutí možných příjmů činnosti výkonného umělce.

Kvůli stylu práce je v oboru houslí nutno být ekonomicky a právně gramotný, přestože se mnozí domnívají, že tyto dovednosti jsou vyhraněné pro lidi ve vyšších postaveních, jako je například pozice ředitele školy. Bohužel i školský systém pouze klade větší důraz na finanční gramotnost během doktorského studia za účelem čerpání grantů. V podkapitolách 2.2 a 2.3 pojednávajících o vývoji houslisty na středních a vysokých školách je zmíněno, že RVP stanovuje cíle kvalitního výkonu umělecké činnosti, ekonomického gramotného jednání, bezpečnosti práce, znalost základních povinností a souvislostí s profesí výkonného umělce a umělecko-pedagogické činnosti. Obecně také vysoké školy mají povinnost podporovat kulturní, vědecký, sociální a ekonomický rozvoj. Jak je zjevné, školám se tyto znalosti předávat nedaří. Na základě těchto zjištění by bylo vhodné uvážit, jaká opatření mohou být přijata pro zlepšení situace, nejlépe již ve středním uměleckém regionálním školství. Mohli bychom kupříkladu navrhnout zahrnutí výuky o pracovně právních povinnostech umělců už na konzervatořích, za účelem zdokonalení povědomí o právech a povinnostech umělce a finanční gramotnost při výkonu činnosti.

Nemělo by být opomíjeno totiž, že v právním systému ČR neznalost zákona neomlouvá.

10 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

- KRYŠKOVÁ, Šárka. *Nestátní neziskové organizace - právní úprava, účetnictví, audit, daně*. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-378-0.
- PRÁŠILOVÁ, Michaela. *Tvorba vzdělávacího programu*. Praha: Triton, 2006. První pomoc pro pedagogy. ISBN 80-7254-712-7.
- PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.
- *Regionální školství: Pedagogičtí pracovníci ; Ústavní a ochranná výchova : redakční uzávěrka ..* Ostrava: Sagit, [2005?]-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-541-9.
- SIKORA, Petr. *Majetek školské příspěvkové organizace*. 3. vydání. Karviná: Paris, 2021. ISBN 978-80-87173-58-9. Literatura 4
- SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘICHOVSKÝ, et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-386-5.

Právní dokumenty

- ČESKO. Zákon č. 455 ze dne 2. října 1991 o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) (verze 137 od 15. ledna 2023 do 31. prosince 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 1991, částka 87. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>
- ČESKO. Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů (verze 138 od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 1992, částka 117. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>
- ČESKO. Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992 o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (verze 68 od 1. února 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 1992, částka 118. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-589>
- ČESKO. Zákon č. 592 ze dne 20. listopadu 1992 o pojistném na veřejné zdravotní pojištění (verze 54 pro rok 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 1992, částka 119. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-592>
- ČESKO. Zákon č. 155 ze dne 30. července 1995 o důchodovém pojištění (verze 90 od 20. března 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 1995, částka 41. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-155>
- ČESKO. Zákon č. 48 ze dne 7. března 1997 o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (verze 83 od 1. ledna 2023 do 30. června

- 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 1997, částka 16. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-48>
- ČESKO. Zákon č. 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) (verze 37 od 1. dubna 2021). In: Sbírka zákonů České republiky. 1998, částka 39. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111>
  - ČESKO. Zákon č. 121 ze dne 7. dubna 2000 o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) (verze 23 od 5. ledna 2023 do 31. prosince 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 36. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>
  - ČESKO. Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (verze 31 od 20. června 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 73. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>
  - ČESKO. Vyhláška č. 114 ze dne 27. března 2002 o fondu kulturních a sociálních potřeb (verze 13 od 1. ledna 2022). In: Sbírka zákonů České republiky. 2002, částka 51. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-114>
  - ČESKO. Zákon č. 563 ze dne 24. září 2004 o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů (verze 16 od 12. ledna 2016 do 31. srpna 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 190. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>
  - ČESKO. Zákon č. 187 ze dne 14. března 2006 o nemocenském pojištění (verze 58 od 1. dubna 2023 do 31. prosince 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 64. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-187>
  - ČESKO. Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce (verze 53 od 1. ledna 2023 do 30. června 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 84. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>
  - ČESKO. Zákon č. 280 ze dne 22. července 2009, daňový řád (verze 17 od 1. ledna 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 2009, částka 87. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-280>
  - ČESKO. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012, občanský zákoník (verze 11 od 6. ledna 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 2012, částka 33. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
  - ČESKO. Nařízení vlády č. 341 ze dne 25. září 2017 o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě (verze 9 od 1. ledna 2023). In: Sbírka zákonů České republiky. 2017, částka 117. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-341>

Ústní sdělení

- HOFMANNOVÁ, Romana, advokátka v ŠTAIDL LEŠKA ADVOKÁTI s. r. o. [ústní sdělení], 26. 10. 2022
- ŠTILEC, Jiří, profesor na Akademii múzických umění v Praze [ústní sdělení], 6. 6. 2023
- VAHALOVÁ, Marie, účetní [ústní sdělení], 2. 2. 2023
- ŽÁKOVÁ, Kateřina, vedoucí finanční účtárny České filharmonie [ústní sdělení], 8. 6. 2023

Internetové zdroje

- Akademie múzických umění v Praze, 2023. *Interpretace a teorie interpretace (Doktorský)*. [online] Hudební a taneční fakulta. Dostupné z: <https://www.hamu.cz/cs/katedry-programy/katedra-strunnych-nastroju/studijni-programy/P0215D310008-interpretace-a-teorie-interpretace-doktorský/> [cit. 2023-06-18].
- Akademie múzických umění v Praze, 2023. *Strunné nástroje – Housle (Bakalářský)*. [online] Hudební a taneční fakulta. Dostupné z: <https://www.hamu.cz/cs/katedry-programy/katedra-strunnych-nastroju/studijni-programy/H0B0026A-strunne-nastroje-housle-bakalarsky/> [cit. 2023-06-18].
- Akademie múzických umění v Praze, 2023. *Strunné nástroje – Housle (Navazující magisterský)*. [online] Hudební a taneční fakulta. Dostupné z: <https://www.hamu.cz/cs/katedry-programy/katedra-strunnych-nastroju/studijni-programy/H0N0025A-strunne-nastroje-housle-navazujici-magistersky/> [cit. 2023-06-18].
- Česká správa sociálního zabezpečení, 2023. OSVČ. [online] Dostupné z: <https://www.cssz.cz/osvc-snadne-a-prehledne> [cit. 2023-06-18].
- Česká správa sociálního zabezpečení, 2023. *Přehled o příjmech a výdajích*. [online] Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/prehled-o-prijmech-a-vydajich> [cit. 2023-06-18].
- Česká správa sociálního zabezpečení, 2023. *Změna výše minimálních záloh OSVČ v roce 2023*. [online] Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/zmena-vyse-minimalnich-zaloh-osvc-v-roce-2022> [cit. 2023-06-18].
- Fakturoid, 2023. *Hlavní a vedlejší činnost OSVČ. Jaké jsou rozdíly? (Vedlejší podnikatelská činnost a Hlavní podnikatelská činnost)*; Almanach. [online] Dostupné z: <https://www.fakturoid.cz/almanach/zacatky-podnikani/hlavni-vs-vedlejsi> [cit. 2023-06-18].

- Finanční správa ČR, 2023. *Kompetence a činnosti FS*. [online] Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/financni-sprava-cr/kompetence-a-cinnosti-fs> [cit. 2023-06-18].
- *Fundraising*. In *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikimedia Foundation, 2001-, naposledy upraveno 2021. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Fundraising> [cit. 2023-06-18].
- HITHIT, 2023. *Co je Hithit*. Dostupné z: <https://www.hithit.com/cs/article/whatIsHithit> [cit. 2023-06-18].
- *Identifikační číslo osoby*. In *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikimedia Foundation, 2001-, naposledy upraveno 2023. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Identifikační_číslo_osoby [cit. 2023-06-18].
- INTERGRAM – Nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, z. s., 2022. *Identifikace nahrávky podle ISRC*. Dostupné z: <https://www.intergram.cz/wp-content/uploads/2022/08/Informace-o-ISRC-kodu-1.pdf> [cit. 2023-06-18].
- Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2023. *Sociální pojištění v roce 2023*. [online] Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialni-pojisteni> [cit. 2023-06-18].
- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, 2010. *Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. [online] Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/31244/> [cit. 2023-06-18].
- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, 2010. *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání (Hudba)*. [online] Dostupné z: http://zpd.nuov.cz/RVP_4_vlna/RVP_8244M01_Hudba_8244P01_Hudba.pdf [cit. 2023-06-18].
- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, 2021. *Metodický výklad k odměňování pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců škol a školských zařízení a jejich zařazování do platových tříd podle katalogu prací*. [online] Dostupné z: https://www.msmt.cz/uploads/O_200/Methodicky_vyklad_k_odmenovani_zari_2021/II_Metodicky_vyklad_k_odmenovani_uprava_web.pdf [cit. 2023-06-18].
- *Národní akreditační úřad pro vysoké školství*. In *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikimedia Foundation, 2001-, naposledy upraveno 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Národní_akreditační_úřad_pro_vysoké_školství [cit. 2023-06-18].
- OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s., 2023. *Kdo jsme*. Dostupné z: <https://www.osa.cz/kdo-jsme/o-nas/> [cit. 2023-06-18].

- OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s., 2023. *Autoři a nakladatelé – Vše o zastupování*. Dostupné z: <https://www.osa.cz/ptate-se/autori-a-nakladatele/> [cit. 2023-06-18].
- Unie výtvarných umělců České republiky, z.s., 2010. *Daně*. [online] Dostupné z: <http://www.uvucr.cz/sluzby/dane.htm> [cit. 2023-06-18].
- Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, 2023. *Jaký je minimální vzměřovací základ (Informace pro OSVČ)*. [online] Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/vymerovaci-zaklad-a-vypocet-pojistneho/jaky-je-minimalni-vymerovaci-zaklad> [cit. 2023-06-18].
- Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, 2023. *Minimální výše záloh (Informace pro OSVČ)*. [online] Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/zalohy-na-pojistne/minimalni-vyse-zaloh> [cit. 2023-06-18].
- Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, 2023. *Platba pojistného při souběhu činností (Informace pro OSVČ)*. [online] Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/platba-pojistneho-pri-soubehu-cinnosti> [cit. 2023-06-18].
- Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, 2023. *Výpočet záloh na pojistné (Informace pro OSVČ)*. [online] Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc/zalohy-na-pojistne/vypocet-zaloh-na-pojistne> [cit. 2023-06-18].

Obrázkové zdroje

- Obr. 2: *Tabulka odměňování pedagogických pracovníků pro rok 2023*. In: EDULIST, 2023. *Jaké jsou platy učitelů v roce 2023?*. Články. [online] Dostupné z: <https://www.edulist.cz/images/articles/3/tabulka.png> [cit. 2023-06-18].
- Obr. 3: *Tabulka odměňování státních zaměstnanců umělců v orchestrech pro rok 2023*. In: Pracomat.cz, 2023. *Platové tabulky a třídy státních zaměstnanců 2023*. [online] Dostupné z: https://www.pracomat.cz/poradna/pro-pracujici/228-platy-statnich-zamestnancu.html#plat_tab_1_2019 [cit. 2023-06-1-18].